

mOntaurà

PARLLO
CORNIA

NÚMERO 121
TERCER TRIMESTRE 2017

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

Í N D E X

	pàg.
Crònica	3
L'ajuntament informa	9
Ara ha fet vint anys	14
Jaume Martorell de "Hort"	15
Església local	22
De tot un poc	24
De tu a tu	29
Les places de l'entorn de l'església	31
Mancor de l'Art	33
Quintades a Mancor de la Vall	35
Escoleta Montaura	37
CEIP Montaura	39
Biblioteca Municipal	40
Feim Tribu	46
Una historia de vida	47
Quintes del 43 i del 57	48
Agraïment al poble de Mancor	49
Imatges d'ahir	50
Per recordar	52

Coberta:

Fotografies de la Quintada i de Mancor de l'Art, que recull el treball de tot el personal del Centre de Dia.

Fotografies:

Biel Pocoví, Magdalena Campaner,
Biel Fiol i Joana Maria Alba.

Edita:

Ajuntament de Mancor de la Vall
Plaça Ajuntament, 1 – 07312

Correu electrònic:

revistamontaura@gmail.com

Dipòsit Legal: PM 3-1988

Impremta GOYA

C/ Cristòfol Colom, 8a - 07360 - Lloseta
Tl. 971.51.41.42

Els articles signats expressen únicament l'opinió del seu autor

Editorial

D'estiu la vida del poble quasi s'ha paralitzat en els mesos de juliol i agost, un cop acabaren les nostres festes patronals. Això es fa palès en el present número de la revista, perquè hi manquen col·laboracions d'entitats que en altres números incloïen les seves activitats.

En el mes de setembre el nostre poble ha reprès la vida normal. L'escola i l'escoleta han iniciat el nou curs que pels alumnes ha suposat canvi de curs, de companys, de llibres, etc.

Per altra part s'ha obert la inscripció per a moltes activitats programades per l'ajuntament, que podeu veure a la pàgina 13 de la revista. Encara hi ha temps per inscriure's i poder omplir les hores buides que tinguem per cultivar la nostra ment i el nostre cos.

Podeu veure una reflexió sobre el tema de les places entorn de l'església, que han estat notícia en premsa recentment.

Hem recollit els darrers esdeveniments del més de setembre, que han estat molt participatius en el poble: Les Quintades a Mancor de la Vall i Mancor de l'Art. Felicitam de tot cor els organitzadors i voluntaris que han col·laborat desinteressadament perquè tot sortís molt bé.

L'entrevista a en Jaume de s'Hort ens traslladarà al Mancor d'antany i ens donarà a conèixer molts d'aspectes de la nostra contrada.

TELÈFONS

Ambulàncies 971.20.41.11
Centre Salut d'Inca 971.50.26.34
Centre Sanitari 971.50.48.65

D'INTERÈS

Farmàcia 971.50.10.37
Hospital d'Inca 971.88.85.00
Parròquia 671.643.548
Policia local 687.526.362
Ràdio Taxi Inca 971.88.10.20
Urgències mèdiques 061
Tel. Emergència 112

CRÒNICA

JULIOL

Dia 1 la revista Brisas publicà un article fotogràfic, "Ball de cavallets a Mancor".

Aquest dia es va celebrar la darrera activitat de "tir al plat" emmarcada dins les festes de Sant Joan, el guanyador fou en Joan Miquel Martorell.

Els dia 4, 11, 13 i 14 es produïren talls en el subministrament d'aigua potable, a diferents carrers del poble, degut a les obres.

Dia 5 es publica a premsa: "El Consell ordena la demolició d'una casa en una zona protegida de Mancor".

El diumenge dia 9, es va celebrar a la piscina municipal l'edició d'enguany de "Mulla't per l'esclerosi múltiple". Un total de 65 participants nedàrem 34.668 metres.

EL dissabte dia 15, va tenir lloc una excursió al puig de Massanella. Els assistents dinaren d'arròs brut a Comafreda, elaborat per en Llorenç Comas.

El dia 19 es varen casar Anderson García González i Adriana Fuentes Montoya. Enhorabona i felicitats.

Grup dels que assoliren el cim del puig de Massanella

El divendres dia 21 es va fer una reunió de la Comissió de festes, a l'ajuntament, per avaluar com varen anar les festes de Sant Joan.

El conseller d'Educació visita les obres de l'Escola

El dia 25 el conseller d'Educació, el senyor Martí March, va visitar les obres que s'estan fent al CEIP Montaura. Les obres, que ja estan bastant avançades, han consistit en la col·locació d'aïllant tèrmic a les façanes de l'edifici, així com pintar-les de nou. S'han col·locat bigues de ferro a la planta baixa per reforçar l'estructura de tot l'edifici. A més, s'han tomat

dues parets interiors per poder ampliar dues aules. S'han posat falsos sostres amb aïllant i il·luminació nova amb sistema LED. S'han renovat totes les finestres, posant finestrals nous d'alumini i noves persia-

nes amb làmines verticals d'alumini. També està previst la instal·lació d'una nova aula prefabricada al pati per poder guanyar espai, fins a l'arribada de la nova escola. Per altra part, des de l'Ajuntament, s'ha costejat la construcció de dos nous banys a l'entrada de l'edifici, un d'ells, adaptat per a minusvàlids, fet que minimitzarà el problema de l'ús dels banys a l'hora del pati.

Dia 29 varen contreure matrimoni Antoni Sastre de Arcos i Marta Martorell Visa. Enhorabona i felicitats.

El dia 31, la piscina municipal es va tancar per tal de posar en funcionament un nou sistema de depuració per sal, molt més respectuós amb la pell de les persones.

AGOST

Dia 7 es varen casar Pedro Antonio Pastor García i Catalina Pizá Ferrer. Enhorabona i felicitats.

Dissabte dia 12 el grup d'esplai s'Estel va fer un sopar de tapes al Casal de Cultura.

Dia 15 va morir a Mancor na Margalida Moranta Horrach "*de Santa Llúcia*", als 88 anys d'edat. Donam el condol als seus familiars.

El dia 17 va néixer el nin Lluç Sancho Rayó, fill de Rafel i Catalina Maria. Enhorabona als seus pares i familiars.

Dia 18 l'Ajuntament comunica que, en nom de tot el poble, condemna l'atemptat contra la ciutat de Barcelona i expressa el seu condol i solidaritat amb les víctimes i els seus familiars. Com a mostra de suport a les víctimes, a les 12 hores, es va guardar a la plaça de l'Ajuntament un minut de silenci.

L'excursió a sa Calobra fou molt nombrosa

Dia 19 d'agost ha tengut lloc l'excursió al Torrent de Pareis i dinar de picada, paella i gelat al Restaurant Brisamar de sa Calobra.

Enguany es feren dues sortides de Mancor a diferents hores. A les 6 del matí els que volgueren fer l'excursió del Torrent de Pareis, amb més temps i menys calor; i a les 9, els que volgueren passar al dia per sa Calobra, i no havien de matinar tant. La participació fou molt nombrosa. Hi participaren unes 65 persones.

Els assistents posaren peu davall taula

Dia 26 la junta local de l'AECC va fer una pamboliada al Casal de Cultura on unes 100 persones hi participaren.

Dia 27 una trentena de persones acudiren a l'Auditori de Palma i gaudir de l'obra "La Bella durment", a càrrec del Ballet de Moscú.

Dia 31, cinema a la fresca, organitzat per l'ajuntament amb la col·laboració de l'Arxiu del so i la Imatge del Consell de Mallorca, es projectà, en català, la pel·lícula "Ice Age, el gran cataclisme".

SETEMBRE

Divendres, dia 1, es va fer la festa de final d'estiu. A les 17 h iniciaren a la pista d'skate una exhibició de patinet per part de l'equip de Rolland Roll , seguit d'activitats aquàtiques i de l'entrega de diplomes als participants del curs de natació.

Lliurement de diplomes del curs de natació

El mateix divendres, dia 1, varen contreure matrimoni Fernando Pichardo Rodríguez i Rocío Rodríguez Romero. Enhorabona i felicitats.

També el dia 1 es casaren Przemyslaw Adam Grabowivz i Karin Sydney Chellew Galvez. Enhorabona i felicitats.

Cartell guanyador del concurs.

Dia 4 es va donar a conèixer la guanyadora del concurs de cartells de l'edició d'enguany de Mancor de l'art. Fou Maria Coll Reynés. Enhorabona.

Dia 5 va morir a Calvià, on residia, el mancorí Miquel Pericás Martí "Bessó", als 91 anys. Donam el condol als seus familiars.

Dia 6, degut a unes obres que es duïen a terme, es va fer un tall en el subministrament d'aigua potable a diferents carrers del poble.

Els dies 8 i 9 de setembre se celebrà la 5a Mostra de Cervesa Artesana organitzada per al C.C. Llèpols del Llúpol. S'inicià amb la cursa Milla Nocturna Moscardí i el concert de La Movida

la nit del divendres. El dissabte els coets donaren inici junt amb la colla de xeremiers a una jornada

Grup de voluntaris

plena d'activitats: cursa, concurs de homebrewers, jocs infantils, ballada popular, batucada, concurs de tir de pinyol, humor i concerts fins que la pluja va fer acte de presència i es varen suspendre les darreres actuacions.

També dissabte dia 9 es va celebrar la XIII Challenge de tardor, Trofeu Mancor de la Vall. La sortida va ser a la Plaça de Baix a les 17 h. Fou el guanyador Joan Ruiz Vicens, categoria Elite, seguit d'Alejandro Martínez Marin, categoria M30. El primer en creuar la meta del C.C. Mancor de la Vall va ser Jaume Moncades Cladera. La primera de la categoria Femenina fou Francisca Tous Servera. Enhorabona als guanyadors i guanyadores.

nyadors i guanyadores.

Dia 11 es publicà "Toni Roldan y Marta Tortella vencen en Mancor de la Vall", referint-se a la cursa del Moscart.

Dia 12 es publicà a premsa “Terrenys de pinar, una plaça de Mancor, un Bungalow... Aquests són els béns immatriculats per l'Església”. També fou notícia a altres mitjans.

Aquest mateix dia començà a fer feina la nova Educadora Social, Noemí Parra.

Dia 14 es donà inici a les classes de tennis al poliesportiu municipal.

Aquest dia es publicà a premsa “ El Ayuntamiento bonifica el recibo de la basura a unos 40 mayores de 65 años”

Un nombrós grup a la Foradada

Dia 15 varen contreure matrimoni Luis Eduardo Farias Bravo i Maria Del Mar Pizá Busquets. Enhorabona i felicitats.

Diumenge dia 17 es va fer una excursió familiar a Sa Foradada. Hi participarem unes 50 persones. Feia un bon sol encara que la presència de grumers no ens va deixar gaudir de la nedada prevista.

El mateix dia 17 va néixer el nin Maksimo Logan Williman Hampel, fill de Carlos Javier i Iwona Patrycja. Donam l'enhorabona als seus pares i familiars.

Dimecres dia 20 es va dur a terme una xerrada informativa de caça a la sala d'actes de l'ajuntament per part de Joan Manera, Director Insular de cooperació local i Joan Ramon, regidor de Medi Ambient.

Dissabte dia 23 es va fer la primera festa de Quintades. Es va iniciar a la Plaça Espanya i a ritme de Valltukada es va fer un passa carrers fins al a Plaça de l'església. Paraules d'agraïment, vermutada i un acte d'homenatge on el quinto més jove, en Joan Guillem Ribot, va fer entrega de la camiseta al quinto més gran, Joan Fontanet. Al migdia els diferents grups anàrem a

dinar a bars i restaurants de Mancor. Al capvespre es va fer un replec amb la xaranga Happy Hour, fent una ronda pel poble acabà al casal de cultura . Concert i DJ asseguraren la festa fins ben fosc.

El mateix dia es publica un diari “ El consistorio aporta documentos según los cuales la Iglesia les cedió los terrenos para dos plazas en Mancor”.

Dia 27 es publica a un diari “Mancor reclama a l'església la propietat de dues places immatriculades el 2015”.

El dia 29 varen contreure matrimoni Miguel Angel Sobradelo Lorenzo i Yemi Johanna Garcia Rios. Enhorabona i felicitats.

El mateix dia s'inicien les activitats englobades dins **Mancor de l'Art** a les 17:15 h a la biblioteca : "Contes de tardor de na Catalina Contacontes" a càrrec de Caterina Valriu.

Va seguir amb activitats infantils "El jardí animat i les bimboles", després una conferència "Instruments tradicionals" i posterior concert de jazz "Catalina Moll trio" al casal de cultura.

Dissabte dia 30 al matí es va iniciar la confecció d'un mural al camp de futbol a la vegada la bici dels Espagueti feren una cercavila. Al capvespre un passa carrers a càrrec de l'Artstukada donà el sus. Lectura del manifest, concert de violins, poesia i música, poesia a cau d'orella , recital de cantautors, ruta de tapes i concert. Ex-

posicions obertes d'artesa-ria, el combinat d'art fou servit. Cal dir que la darrera actuació prevista , el concert de Tiu va ses suspès ja que, una vegada més, la pluja fou present.

Nins fent obres de fils

Joana Maria Alba Mateu

L'Àrea de Benestar Social informa:

Permanència treballadora social dependència:

Des de l'octubre tenim nova treballadora social de dependència: Bàrbara Riera).
Vendrà cada primer dimecres de mes de **10:00 a 11:00 h.** Per a dubtes o consultes aquí teniu el seu telèfon: **689858395.**

AJUNTAMENT DE MANCOR DE LLANELL
JULIÀS BOLAÑOS
Ajuntament de Mancor de Llanell

Inciam el servei de menjar a domicili!

Si per motius d'edat o dependència teniu dificultats per a cuinar, o si teniu qualche familiar en aquesta situació, veniu a demanar informació a l'Ajuntament, els dimarts i dijous podeu trobar a la treballadora social qui vos resoldrà tots els dubtes.

L'AJUNTAMENT INFORME

PLENARIS

Sessió ordinària de dia 5 de juliol de 2017

1.- Autoritzar, si escau, el canvi de nom de la sepultura núm. 54

El punt setè del Reglament interior del Cementiri diu el següent:

“Els drets a ocupar la sepultura que es reconegut per aquest títol no podrà ser objecte de comerç baix cap concepte, reconeixent únicament les transmissions per herència testada o intestada que previ acord de la Corporació Municipal s’annotarà en el present títol, prèvia presentació del mateix en la secretaria d’aquest Ajuntament, transcorreguts quinze dies del falliment del titular i sempre abans dels set mesos del falliment.”

Dia 16 de maig de 2017 es va sol·licitar canvi de titularitat de la sepultura núm. 54 del Cementeri municipal de Mancor de la Vall.

Vista la documentació aportada,

PROPÒS

Anotar en el títol funerari de la sepultura núm. 54, el dret a ocupar la mateixa per part d’uns nous titulars.

El batle demana si algú vol dir res i atès que no hi ha intervencions es passa a votació.

Amb 9 vots a favor la proposta és aprovada per unanimitat.

Durant el debat es proposa fer un canvi en el Reglament interior del Cementiri perquè aquest tipus de canvis no es duguin a plenari, i es proposa dur aquest canvis al Reglament, al Plenari de setembre de 2017.

2.- Aprovar, si escau, conveni personal laboral

El batle demana si tots els assistents han pogut llegir el text del conveni i davant l’afirmació dels assistents, el batle llegeix la proposta:

Atès que el personal laboral de l’Ajuntament no disposa de conveni col·lectiu d’aplicació.

Atès que des de fa un any s’està tramitant i negociant l’oportú conveni amb els representants del personal de l’Ajuntament i els propis representants de l’Ajuntament.

El batle proposa al Ple l’adopció del següent,

ACORD

PRIMER. Aprovar el Conveni Col·lectiu d’aplicació al personal laboral de l’Ajuntament de Mancor de la Vall.

SEGON. Comunicar l’Acord del Ple al President de la Comissió Negociadora amb indicació dels recursos que s’estimin pertinents. Així mateix, emplaçar a les parts per a la signatura del Conveni Col·lectiu.

TERCER. Signat el Conveni Col·lectiu, que per la Comissió Negociadora es presenti el mateix davant l’Autoritat laboral competent, a l’efecte de registre i perquè ordeni la seva publicació obligatòria en *el Butlletí Oficial de la Província*.

A continuació el batle demana si algú vol intervenir i davant la negativa de tots els assistents es passa a votació.

Amb 5 vots a favor dels membres del partit MES i 4 abstencions dels membres del Partit Popular (PP) la proposta és aprovada.

3.- Aprovar, si escau, el Pacte de funcionaris.

El batle demana si tots els assistents han tengut accés al text del pacte de funcionaris. Davant l'afirmació dels assistents passa a llegir la proposta de batlia:

Atès que el personal funcionari de l'Ajuntament no disposa de Pacte de funcionaris d'aplicació.

Atès que des de fa un any s'està tramitant i negociant l'oportú Pacte de funcionaris amb els representants del personal de l'Ajuntament i els propis representants de l'Ajuntament, al Batle proposa al Ple l'adopció del següent,

ACORD

PRIMER. Aprovar el Pacte de funcionaris d'aplicació al personal funcionari de l'Ajuntament de Mancor de la Vall

SEGON. Comunicar l'Acord del Ple al President de la Comissió Negociadora amb indicació dels recursos que s'estimin pertinents. Així mateix, emplaçar a les parts per a la signatura del Pacte de funcionaris

TERCER. Signat el Pacte de funcionaris, que per la Comissió Negociadora es presenti el mateix, si és procedent, davant l'Autoritat laboral competent, a l'efecte de registre i perquè ordeni la seva publicació obligatòria en *el Butlletí Oficial de la Província*.

A continuació el batle demana si algú vol intervenir i davant la negativa de tots els assistents es passa a votació.

Amb 5 vots a favor dels membres del partit MES i 4 abstencions dels membres del Partit Popular (PP) la proposta és aprovada.

4.-Aprovar, si escau, el Reglament municipal de voluntariat.

El batle demana si tots els assistents han tengut accés al text íntegre del Reglament. Davant l'afirmació de tots els assistents el batle passa a llegir la proposta:

En les societats actuals on els valors cada cop semblen que s'allunyen més de l'altruisme, el voluntariat és una resposta sòlida front a la individualitat. La persona voluntària realitza una donació del seu temps en favor de valors tals com la solidaritat i la convivència, que es tradueixen en objectius de transformació social amb la construcció d'una societat on totes les persones gaudeixin d'una qualitat de vida digne.

La ciutadania té un espai privilegiat per aconseguir el desenvolupament de la comunitat des del coneixement de l'entorn, tenint un esperit crític i una perspectiva de responsabilitat social. L'augment de la participació a través del voluntariat en diversos sectors de la vida social augmenta, entre d'altres motius, per les dificultats de les administracions de donar resposta àgil a les necessitats socials de la població. Són les accions voluntàries i altruistes les que transformen una societat en una comunitat més igualitària i solidària.

Per tot això,

PROPÒS

Aprovar, si escau, el Reglament municipal de voluntariat de Mancor de la Vall.

El batle demana si algú vol intervenir i davant la negativa dels assistents es passa a votació.

Amb nou vots a favor, la proposta es aprovada per unanimitat.

5.- Precs i preguntes

El Sr. Joan Toni Ripoll, portaveu del Partit Popular, diu que no hi ha preguntes a fer.

Sessió ordinària del ple de l'ajuntament de dia 6 de setembre de 2017**1.-Aprovar, si escau, les festes local per a l'any 2018.**

Atès que en data 14 de juliol de 2017 i núm. RGE 685, vàrem rebre el calendari de festes de la CAIB per a l'any 2018.

Atesa l'obligatorietat de trametre a la Direcció General de Treball i Salut Laboral les Festes Locals per a l'any 2018 el més aviat possible.

El Batle proposa que les festes locals per a l'any 2018 siguin:

15 de novembre (Dijous bo d'Inca)

26 de desembre (segona festa de Nadal).

2.-Aprovar, si escau, l'Ordenança fiscal reguladora de la taxa per a la instal·lació de llocs, barraques, casetes de venda, espectacles, atraccions o d'esplai, situats en terrenys d'ús públic així com indústries de carrer i ambulants i filmacions cinematogràfiques.

Vist l'expedient que es tramita per a la imposició de la taxa per a la instal·lació de llocs, barraques, casetes de venda, espectacles, atraccions o d'esplai, situats en terrenys d'ús públic així com indústries de carrer i ambulants i filmacions cinematogràfiques.

El Batle proposa el següent acord:

PRIMER.- Aprovar provisionalment la imposició de la taxa per a la instal·lació de llocs, barraques, casetes de venda, espectacles, atraccions o d'esplai, situats en terrenys d'ús públic així com indústries de carrer i ambulants i filmacions cinematogràfiques.

SEGON.- Aprovar provisionalment l'Ordenança Fiscal Reguladora de la taxa per a la instal·lació de llocs, barraques, casetes de venda, espectacles, atraccions o d'esplai, situats en terrenys d'ús públic així com indústries de carrer i ambulants i filmacions cinematogràfiques.

Com resum del text d'aquesta ordenança es transcriuen els valors d'aquesta taxa que quedaran així:

Tarifa primera. Mercat municipal.

Llocs de 2,50 x 2 m en el mercat municipal, a l'any	260,00€
Per cada m2 o fracció que excedeixi de les mides anteriors, a l'any.	55,00€

Llocs de productes artesans en el mercat municipal que no superi les unitats anteriors, a l'any.	98,00€
Per cada m ² que excedeixi de les unitats anteriors.	20,00€
Llocs eventuais de productes del camp, fruites seques i flors, en el mercat municipal, fins a 5 m ² , per m ² o fracció i dia.	1,20€
Llocs eventuais de productes del camp, fruites seques i flors, en el mercat municipal de més de 5 m ² , per cada m ² més o fracció, al dia.	1,00€

La utilització eventual dels llocs tindrà una tarifa mínima de 10,00€.

Tarifa segona. Fires i Festes

Llocs per ocupar els dies de Fires i Festes, atraccions, activitats i venda de qualsevol classe d'articles. Per cada metre quadrat o fracció al dia.	1,00€
Llicències per ocupar terrenys destinats a la instal·lació de circs i altres actuacions. Per cada metre quadrat o fracció.	1,00€

Aquestes tarifes de Fires i Festes tindran una quota mínima de 10,00€ per dia.

Tarifa tercera. Activitats o actuacions a espais públics.

Activitats o actuacions que es concedeixin a la Plaça de Baix, Plaça de l'Ajuntament o Plaça de l'Església. Per metre quadrat i dia.	1,00€
Ocupació de terrenys municipals d'ús públic, amb llocs fixos o desmuntables. Per metre quadrat i dia.	1,00€

Aquesta tarifa tercera tindrà una quota mínima de 10,00€ per dia.

El preu d'ocupació de terrenys amb productes de temporada i actuacions, espectacles o activitats espontànies, així com també ocupacions fora de les èpoques citades, seran similars a les tarifes anteriors.

Tarifa quarta. Rodatge cinematogràfic

Per ocupació de la via pública o terrenys d'ús públic per al rodatge de pel·lícules o fotògrafs de models, al dia	50,00€
---	--------

3.-Aprovar, si escau, la modificació del reglament interior del Cementeri.

Davant els dubtes que genera el canvi en diferents punts en el Reglament Interior del Cementiri, es decideix retirar aquest punt de l'ordre del dia per poder estudiar un canvi general en tot el Reglament .

4.-Precs i preguntes

El Sr. Joan Toni Ripoll, portaveu del Partit Popular, diu que no hi ha preguntes a fer.

Cursets i activitats 2017/2018

CATALÀ (NIVELL BÀSIC - A2)

Professora: Victòria Martorell
Lloc: Ajuntament de Mancor
Dies: Dilluns i dimecres de 19.00 a 20.00
Preu: 20 Euros/mes
Inscripció: Ajuntament
Inici: octubre

DIBUIX I PINTURA

Organitza: Maria Martorell
Dies: 1 hora setmanal a convenir en dimarts o divendres
Preu: 30 euros/mes
Inscripció: Maria Martorell (contacte a l'Ajuntament)
Inici: octubre

GIMNÀSTICA SUECA I PILATES

Organitza: Isabel Jerónimo
Lloc: Casal de Cultura
Dies: Dimarts i dijous de 20.30-21.30
Preu: 20 euros/mes
Inscripció: Isabel Jerónimo (687184758)
Inici: 2 d'octubre

CATALÀ (NIVELL AVANÇAT - B2)

Professora: Victòria Martorell
Lloc: Ajuntament de Mancor
Dies: Dilluns i dimecres de 20.00 a 21.00
Preu: 20 Euros/mes
Inscripció: Ajuntament
Inici: octubre

ESPLAI S'ESTEL

Organitza: Club Esplai S'Estel
Lloc: Sales de l'Esplai al Casal de Cultura
Dies: Dissabte de 11.00-13.00
Preu: 55 euros/anyal
Inscripció: 21 d'octubre de 10 a 14h a les sales de l'Esplai
Inici: dissabte 28 d'octubre

CONDICIÓ FÍSICA I GIMNÀSTICA DE MANTENIMENT

Lloc: Teleclub
Dies: Dilluns i dimecres 18.30 - Condició física i 19.30 Gimnàstica de Manteniment.
Preu: 30 euros matrícula i 15 euros mensuals
Inscripció: els dies d'activitat al Teleclub
Inici: 2 d'octubre

BALLS MALLORQUINS

Organitza: Agrupació Festa Pagesa
Lloc: Casal de Cultura
Dies: Dilluns a les 18.00 (infants de 3 a 6 anys)
" a les 19.00 (infants de 7-12 anys)
" a les 19.00 (iniciació per a adults)
Preu: 7 euros/mes (+10 euros anuals de quota de soci)
Inscripció: 2 octubre al Casal de Cultura a les 18.00
Inici: 2 octubre

TENNIS

Organitza: Mar Soto (entrenadora nacional)
Lloc: Pavelló Cobert
Informació i inscripció: Mar Soto (669741961)
Inici: 13 setembre

AJUNTAMENT DE MANCOR DE LA VALL

INICIACIÓ AL TEATRE

Organitza: Miriam Grau
Lloc: Teatre
Dies: Horabaixes en funció de disponibilitat.
Mínim 5 alumnes per grup.
Cursos per a nins (6-10 anys), joves (11-17 anys) i adults (+18)
Informació: Ajuntament o Miriam Grau (696247771)
Inici: octubre

TALLER DE MEMÒRIA I HABILITATS SOCIALS

Com cada any, comença octubre i reprenem el Taller de Memòria i Habilitats Socials, un programa de suport a les persones majors de 60 anys, dirigit a potenciar l'envelliment actiu i l'autonomia personal treballant la prevenció i/o compensació de les dificultats de memòria que poden anar associades a l'envelliment.

Si sou persones interessades en participar i encara no heu fet la inscripció acudiu a l'Ajuntament amb la fotocòpia del DNI abans de dia 17 d'octubre, vos hi esperam.

Moltes gràcies a tots.

Maria García Gómez, Treballadora social

Ajuntament de Mancor de la Vall

Tl. 971.50.17.76 Fax. 971.88.17.00

Dimarts i dijous

TALLER DE MEMÒRIA I HABILITATS SOCIALS

PROGRAMA DE SUPORT PSICOSOCIAL I EDUCATIU A L'ENVELLIMENT

Començam dia: Dimarts 17 d'octubre

Horari: De 9:30 a 10:30

Lloc: Ajuntament

Per més informació: Serveis Socials

Consell de Mallorca
Departament de Serveis Socials i Treball Social

Feim memòria!

ARA HA FET VINT ANYS

Del que passà a Mancor durant el tercer trimestre de 1997, recordarem:

Que dia primer de juliol començaren a treballar per l'ajuntament 26 estudiants mancorins dedicant-se a netejar voreres de camins i torrents, finançats pel Pla Mestral de la Conselleria de Treball del Govern Balear.

Grup dels que arribaren al punt més alt del Massanella

Que dia 14 de juliol se celebrà una concentració a la plaça de l'ajuntament guardant 10 minuts de silenci per la mort, a mans d'ETA, de Miguel Àngel Blanco, regidor d'Ermua.

Que dia 19 de juliol un grup de mancorins pujaren fins a la part més alta del puig de Massanella per recollir camamilla. Després foren convidats a dinar a les cases de Comafreda per Jaume Martorell, *Puput*.

Que el mateix dia 19 de juliol els mancorins, nascuts l'any 1942, es reuniren en un dinar de germanor.

Que dia 20 de juliol el jove mancorí, Joan Moranta Abrines, va sofrir un greu accident de tràfic a la carretera entre sa Pobla i can Picafort.

Que dia 29 de juliol fou nomenat, delegat d'esports i joventut, el regidor Vicenç Moranta Frontera.

Que dia 24 d'agost foren rebuts a l'ajuntament 11 nins saharauis que han estudiat a Mallorca el curs 96-97.

Que el dia 30 d'agost el grup Cucorba representà en el teatre municipal l'obra "L'ABAT DE LA REAL".

Que dia 9 de setembre visità l'ajuntament el conseller de Medi Ambient del Govern Balear, Miquel Ramis on tractaren assumptes referents a les necessitats de la població.

Que al finalitzar el mes de setembre, en el Campionat Regional de Preferent de futbol, el CE MONTAURA ocupava el sisè lloc amb 3 partits guanyats, 1 empatat i 1 perdut.

Que l'entrevista del trimestre fou feta a madò Maria Mateu Gual, *Escolana*.

A principis de juliol fou inscrit el naixement d'Alfred Martorell De Merens, nat el dia 8 de juny passat. També va néixer, dia 28 de juliol, Petra Silvèria Pericàs Vallès.

Els morts del trimestre foren: Joan Reynés Seguí, *Gallineta*, que morí dia 16 de juliol als 67 anys; Antònia, Martorell Soler, *Tossals Verds*, que morí dia 22 de juliol; Maria Riera Sampol, *Sabater gros*, que morí dia 14 d'agost, als 82 anys. Sebastià Abraham Escalas, natural de Campos, que morí dia 26 d'agost; Gabriel Martorell Fornés, *Taperer*, que morí dia 4 de setembre, als 78 anys; i Celestí Torres Collell, *Tino*, que morí dia 16 de setembre, als 63 anys.

En tot el trimestre no se celebra cap matrimoni.

Gabriel Fiol Mateu

(De MONTAURA núm. 40)

JAUME MARTORELL SANTANDREU “Jaume de s’Hort”

En Jaume de s’Hort té una filla mestra, na Francisca, que treballa al CEIP de can Picafort. Jo la vaig conèixer ja fa anys quan, com inspector, visitava el centre. Amb ella ens trobarem el juny passat a un sopar de comiat al director del centre, en Pep Mulet, que es jubilava. Li vaig demanar que parlàs amb el seu pare i li demanàs si voldria que li féssim l’entrevista del trimestre per a la revista MONTAURA. Quedàrem que n’hi parlaria i concretaríem un dia per anar a ca seva. Poc temps després em digué que no hi havia problemes, que ella hi seria i acordàrem fer l’entrevista el passat 16 d’agost.

En Jaume davant ca seva a Selva

Aquell dia, amb en Biel Pocoví, acudírem a ca seva a Selva. Viu a una casa al primer carrer a l’esquerra, després de voltar cap a Moscarí, a la casa ben de front. En Jaume ens esperava, acompanyat de la seva filla, la néta i el seu company (ambdós professors) que treballen a Eivissa. Per cert que la seva néta havia aprovat les oposicions, la seva mare i el padrí n’estaven molt contents.

Fetes les presentacions, acomodats entorn de l’enregistradora, encetàrem la conversa.

Com demanam sempre, en primer lloc, ens podries dir quan anys tens?

En tenc vuitanta-sis, vaig néixer l’any 31, dia 21 de gener. En faré 87 as gener que vendrà.

Saps a quina casa de Mancor vares néixer?

Jo vaig néixer a s’Hort de Son Simó a sa Font. Es meu germà ja va néixer allà i també sa meva germana, tots tres allà.

Heu estat tres germans, quin és el major?

Era en Miquel que va morir, me guanyava de catorze mesos. Es segon era jo i sa darrera na Margalida.

Què nomien els teus pares?

Mun pare nomia Toni Martorell Sampol i mu mare Francisca Santandreu Sastre.

Tots dos eren de Mancor?

Mu mare va néixer a Lloseta però sa mare era de Mancor i son pare era de Lloseta. Per tant es Santandreu ve de Lloseta i es Sastre de Mancor. Mun pare era de Mancor.

Els teus pares duien s’Hort de Son Simó?

Sí, noltros cuidàvem s’hort perquè es meu padrí era molt amic des senyor, son pare de D. Paco de Son Simó. Sa família era coneguda a Inca per can Monroig; tenien una casa a sa plaça de s’ajuntament on després si va fer aquell edifici alt a l’esquerra, mirant a s’ajuntament.

Aquests senyors tenien mig Mancor seu. Tenien, a més de s’Hort, Son Torrenet, Son Boscà, Son Collell, can Sivella, ses Esplanes, Son Puput, s’Hort d’Alt, s’Abrisat, es Tancó, un tros damunt es cementeri, can Gall i altres.

Tenc una anècdota sobre això. Voltros vàreu conèixer es mestre Manuel Cavaller? Idò, quan ell era batle varen posar una làpida en es carrer que va a Turixant, dedicada a Bernat Reus, i comentant lo que tenia aquesta família digué: “Cony, aquest s’hagués fet es poble seu”. Es senyor a D.

Paco li va deixar Conia, ses Comes, Biniatzent (allà on nosaltres estàvem), una finca a Biniamar, aquelles cases tan guapes darrera cas metge.

An en Bernat li va deixar Son Simó. Sa filla, na Maria, era sa que tenia manco, tenia Son Collell, es Comuns de cas Ropit i sa casa de can Monroig a Inca.

Vosaltres, quan estàveu a s'Hort, teníeu cap relació amb sa tafona de Son Simó?

No. Es meu padrí va ser més pur que una esparde-nya, perquè sa senyora, sa vella, li digué: "Andreu, aquí hi tens es pa". Ell no se va voler aprofitar.

Vàreu conèixer en "Mosqueta"? En "Mosqueta" era un poc família de sa meva padrina. Tenia una casa en es carrer del Bisbe i la va vendre an es meu padrí. Tothom li deia: "Pur, més que pur, aquesta casa ja no és teva, aquesta casa és de l'amo n'Andreu". Davant això es meu padrí li va fer acte de venta sense cobrar-li cap dobber; no-més en "Mosqueta" va pagar 150 pessetes an es notari.

On començares a anar a escola?

Vaig començar amb un que li deien en Torres. Érem 3 que hi anàvem, en Miquel Got, en Felip de cas Moré, que se'n va anar a Madrid, i jo.

Hi ha una glosa sobre en Torres que diu: "En Torres, cap pelat, fill d'un espardenyner, es més pardal que un paper, vol fer escola i no en sap fer". Aquest em va ensenyar ses primeres lletres, era molt bon mestre en matemàtiques.

On feien classe?

Tu saps a can Marquesí, devora Son Morro, a baix hi vivia l'amo en Francisco Marquesí, idò anàvem en es pis de damunt, hi va viure en Bartolo. L'has conegut a l'amo en Francisco Marquesí? Idò un dia, l'amo en Francisco, comentant que jo anava molt amb una nina, que nomia Inès, li va dir an es meu padrí: "Allà on veuen es bou, veuen sa cor-da". Era molt bon home l'amo en Francisco Noltros anàvem a s'escola de dia, però n'hi havia que hi anaven es vespres, en Sebastià de cas Lleter, en Toni Palou, i altres que ara no record.

Sabem que també anares a escola a Inca?

Llabor vaig començar a Inca a una acadèmia que estava damunt on hi havia abans es celler Canyamel, a sa carretera d'Alcúdia. La dirigia un que nomia Arnau Mir, i també hi feien feina dos germans seus, D. Jaume, que era es manescal d'Inca, i D. Joan. Tenien un altre germà, es petit, que nomia Pep i era militar, aquest no feia classe. Tots eren descendents de Mancor, de cas Retgidor. Allà hi vaig anar fins que vaig tenir 11 anys.

Sabem que també anares a una acadèmia a Palma.

Sí, vaig anar a s'Acadèmia Nebrija, que estava en es carrer de la Beata, a una travessia des carrer de sant Jaume. Es propietaris eren un cosí de mun pare, que nomia també Toni Martorell i un senyor D. Lluís de la Torre, família des Marquès de ca la Torre. Allà vaig fer part des batxiller. Me vaig examinar d'ingrés, primer, segon i tercer. An es 14 anys ho vaig deixar; va ser quan mos n'anàrem a Biniatzent. Aquests estudis m'han bastat per treure comptes de cap i altres coses, no necessitava més estudis.

Tornem un poc enrere. Te'n recordes quan feres la primera comunió?

Sí, vàrem combregar junts es meu germà Miquel i jo. Ell era major, jo casi no sabia ses oracions. Llavors hi havia es rector D. Joan Femenia i D. Miquel que era es seu nebot. També hi havia un altre capellà, que li deien D. Joanet i era s'organista (era un home petitet, més simpàtic!!!).

Éreu molts els que féreu la primera comunió?

No record quants érem, també hi havia nines.

Ara parlarem un poc d'aquells temps, abans de passar a les feines que feres. Què recordes de la Guerra Civil?

Record un fet com si fos ara. Jo me n'anava a Conia, amb mu mare, al cel sia, a un hort que després va ser d'en Jaume de ca sa "Ferrerica". Quan vàrem esser devora sa teulera, es senyor i sa senyora de Massanella, amb una galera amb dos cavalls més guapos!! venien de Massanella i s'aturaren. Parlant de lo que passava, sa senyora va dir a mu mare: "Ara mos n'anam cap a Palma,

no sé si hi podrem arribar, sinó tornarem enrere". Me va donar quatre caramel·los més bons. Sempre me n'he recordat. Jo tenia llavors cinc o sis anys, era molt petit.

Supòs que recordes més els anys posteriors a la guerra, la manca d'aliments i d'altres coses, com el racionament, per exemple?

Noltros, gràcies a Déu, ho teníem bé, no tenguérem massa problemes, perquè sembràvem blat i teníem hort. Si mos faltava qualque cosa, com que teníem oli, mun pare, amb l'amo en Toni de sa Font Garrover, que tenia es seu germà capellà, que era rector de Muro, se n'anaven allà i barataven s'oli amb blat i altres coses que no teníem noltros. No passàrem massa dificultats.

Record que mu mare me deia: "No surtis pes carrer a berenar". M'ho deia perquè no fes enveja an ets altres al·lots. Una vegada l'amo en "Sereneta" se n'anava a ecsequeiar i em digué: "Jaume me vols pesar aquest pa? Avui no guanyaré lo que val aquest pa". Guanyava cinc pessetes i es pa, per ventura, en valia 18.

Deixem aquest records i parlem un poc de les feines que feres. Quan començares a fer feina?

Quant tenia 14 o 15 anys vaig començar a fer feina a ca nostra, sempre vaig fer feina a ca nostra, no tenia necessitat d'anar fora a cercar feina, perquè noltros teníem altres persones llogades, perquè dúiem, a més de Biniatzent, s'Hort i altres finques. Teníem llogats l'amo en Xicotot, el teníem a batre, era un home molt fener. D'hivern teníem l'amo en Jaume "Enderi", el conegueres tu? —Sí, li vaig dir jo, era un tio de mu mare, germà del meu padrí. El meu padrí nomia Guiem i va tenir tres germans: en Toni, en Jaume i n'Andreu (que vivia i va morir a Inca)—. A l'amo en Jaume, jo li deia, podem tallar aquest cimal, i ell em contestava: "Loco, més que loco, no ho provassis". En Joanet de Son Lluc, que també el va tenir a fer feina, deia d'ell que era s'home més curiós i fener que hi havia, molt bon ecsequeiador.

Vos ne contaré una de bona de l'amo en Jaume. Un dia un fill seu li va dir: "Mun pare em podrieu

deixar dobbers per comprar peces per muntar una ràdio". Ell li va dir: "Bé ja m'ho pensaré". Es seu fill insistia i son pare li digué: "Saps que he pensat, que amb sa ràdio, per fer xerrar an ets altres, em faràs perdre sa paraula a jo".

El dia del seu casament amb la selvagina, Margalida Sastre Ballester, l'any 1958

Vàreu fer el servici militar?

Sí, el vaig fer a Inca, amb es capità, D. Joan Crespi Gost, era com si estàs d'assistent. Jo estava a sa primera companyia. En Tomeu de can Tià, casat amb na Pereta de Massanella, i en Miquel de ca na Coric, fill de l'amo en Biel des Rafals, també feien es servici a Inca.

Primer me'n vaig anar a fer sa instrucció a son Sureda. Vaig davallar per ses festes de sant Joan i en lloc de donar-me vuit dies me'n donaren 15 i va anar bé perquè era temps de segar i batre i me necessitaven molt. Després un dia anàrem de maniobres en es pantano, allà on hi havia s'Estret i Aumallutx, allà d'alt. Era l'any 1952. Era prop de sant Jaume, jo passava pena de no haver d'estar allà per sant Jaume, però es capità, un parell de dies abans, em digué: "Te'n pots anar a ca teva"; i vaig agafar agost, setembre i octubre. Me vaig presentar després en es corter. Quan hi vaig arribar, en Miquel de ca na Coric, un fill de l'amo en Biel des Rafals, estava de guàrdia i em digué: "Te'n tornes tres mesos més". Jo li vaig dir que no ho sabia. Vaig anar a sa companyia i hi havia un sergent que era molt amic meu, que nomia Bunyola, casat a Lloseta, i em digué: "Te'n tornes amb tres mesos més". I vaig agafar altres tres mesos.

Llavors va passar que aquest capità tenia un germà major que era tinent coronell i em va enviar a demanar i jo vaig anar en es corter. En aquell moment havien fet molt net es corter i ell digué: “Ara donaré quinze dies a tots es mallorquins” i jo també vaig agafar aquests quinze dies. Després d’aquests quinze dies em varen venir tres mesos més per via oficial i ja tornàrem esser a sant Joan. Ja me diràs nou mesos de permís. Puc dir que pràcticament no vaig fer servici.

En Jaume i la seva esposa, un dia de festa, ben endiumenjats

Més endavant vaig anar en es corter i vaig trobar en Jaume “Ropit”. Vaig veure que es soldats duïen es mosqueton com un que du s’escopeta penjada a s’espatlla. Jo li vaig demanar per què es soldats duen es mosqueton així. Ell em digué: “Si haguessis estat aquí ho sabries”; era que feien una guàrdia retent, i en lloc de dotze, només n’entraven sis. Lo darrer que vaig fer abans de llicenciar-me va ser anar de maniobres a sa Plana d’Artà, durant una setmana. D’allà ja vaig venir llicenciat. Es capità Crespí vivia a Inca, en es carrer de devora sant Domingo. Mu mare i jo anàrem un dijous a despedir-mos de sa senyora, que estava molt contenta amb jo i digué a mu mare: “Que en teniu d’altre?” i mu mare li va dir: “No, aquest és es darrer”. Però noltros havíem untat bé ses corrioles, una mesura d’oli, fruita i verdures de s’Hort. Ells quedaven bé amb noltros i noltros també amb ells.

Recordes el que llavors es deia l’Acció Catòlica?

Me’n record molt de D. Miquel “Barraqueta”. Va morir a 28 anys. Però jo no era molt d’això, an es meu germà li agradava molt. Jo duia molt sa idea d’anar a caçar, es caçar me duia venut i s’Acció Catòlica no m’atreia molt.

Quines eren les diversions que hi havia en el poble?

Per jo sa diversió primera era es caçar. Però també mos divertíem anant a festa a altres pobles, a Inca per sant Abdon, a sa Pobla, a Lloseta a Bini-amar. No era com ara que hi ha molts de cotxos, hi havíem d’anar amb bicicleta.

Ara et vull fer una pregunta que consider interessant. Tu saps que, com a conseqüència de la separació de Mancor de l’ajuntament de Selva l’any 1925, entre els dos pobles no hi havia molt bones relacions. Ara tot ja ha passat. Com va ser que tu, un mancorí, vares aterrar a Selva en aquell temps?

Idò t’ho diré. Jo era jovenet i coneixia ses de Massanella, na Joana, na Margalida, na Pereta (casa da amb en Tomeu de can Tià). Na Margalida, amb una amiga seva, que també nomia Margalida i que després seria sa meva dona, va venir a festa a Mancor i pujaren a sa plaça d’Alt. Hi havia per ses festes un molí que donava voltes, pagaves i colcaves. Jo vaig dir a na Margalida de Massanella, vols colcar? Ella va dir que sí. Llavors ho vaig dir a s’altra Margalida, sa que seria després sa meva dona, vols colcar? I em digué: “No, que me mareig”.

Més endavant jo i en Joan Moranta, que érem molt amics, vàrem venir a ses festes patronals de Selva. Jo vaig anar a sa de Massanella i en Joan va anar a sa meva dona. Noltros llavors fèiem obra a una casa des carrer Nou i allà hi feia feina en Miquel “Xafarri” de Selva. Jo li vaig donar una carta perquè la donàs a sa que seria sa meva dona. Llavors n’hi vaig escriure més, encara havia de fer es servici, tenia 18 o 19 anys.

Sabem que tenies una moto Ossa i venies a festejar amb moto. Devies dur qualche mancorí?

Sí. Ara te’n contaré una que mos va passar amb en Bernat de cas “Sabater Gros”, que també es va

casar a Selva, no fa molt que va morir sa seva dona. Recordes aquell any que va fer molta neu, crec que era l'any 1956, jo tenia sa moto just aquí davant i va venir un veïnat i em digué: "Jaume, aquí defora tens sa moto que té dos dits de neu". Vaig sortir i vaig posar sa moto a una cotxeria aquí davant. Va venir en Bernat, que era a ca s'al·lota, i em digué: "Jaume, no mos n'anirem amb tanta neu". Idò mos n'anirem a peu. I mos n'anàrem per Son Peña, tot es camí va fer neu. Crec que l'endemà ja n'hi va haver molta. Era en dijous, ni dissabte ni diumenge poguérem anar a festejar de neu.

Intervé, na Francisca, la seva filla, i digué: "Papà i sa teva sogra no et va dir que allà hi havia molts de llits i que quedassis a dormir". Ell va contestar tot rebot: "Mai, per molta neu o fred que fes".

És ver que noltros vàrem ser des primers, que mos casàrem amb al·lotes de Selva, després de sa separació de Mancor de Selva. Però abans ja n'hi havia hagut. L'amo en Toni de can Massip tenia sa seva dona que era de Selva, dos germans de can Bajoca, en Miquel i en Toni, també eren casats a Selva.

Vosaltres, quan vos casàreu?

Sa meva dona, al cel sia, nomia Margalida Sastre Ballester. Mos casàrem l'any 1958, jo tenia vint-i-set anys. I a aquesta —es dirigeix a la seva filla— la vàrem tenir l'any 1960.

Aquells anys ses coses ja havien millorat. Et contaré un fet que ho confirma. A na Jeroni "Llarga", la teníem a coir, era molt fenera, coia menjant. Cada dia coia cinc caixes d'oliva, perquè quan començava a fer claror ja era davall s'olivera, i guanyava 25 duros cada dia, un duro per caixa. Eren dobbers, era una dona molt fenera.

He sentit a dir que en gastava pocs de dobbers. En Jaume va respondre de cop: No en gastava cap ni un. Un dia, dins una bossa, hi passejava 70 mil pessetes. També era molt bona per emblanquinar. Record que un dia emblanquinava a ca nostra i en un moment donat em digué: "Jaumet, duu'm una copa de conyac, que no puc més". I reviscolava.

Només heu tengut la vostra filla Francisca. Però néts, quants en teniu?

També només tenc una néta, sa que està ara aquí amb noltros, que nom Catalina Maria.

Sempre heu viscut a Selva?

No vàrem viure uns anys a Palma. Vaig comprar un pis a Palma an es constructor Bartomeu Ramon Jaume, que era casat amb una cosina de mu mare, en es carrer Manuel de los Herreros, entre sa plaça de ses Columnes i Pedro Garau. Anàrem a viure a Palma quan es senyor, D. Paco de Son Simó, va vendre Biniatzen. A sa nostra filla la posàrem a escola amb ses monges Teresianes. Jo feia feina en es magatzem que es meu tio tenia a Son Cladera.

En companyia de la seva família, la seva filla, la néta i el seu company

A Mancor fa molts de temps que no hi has estat? Hi vaig qualche pic a veure sa germana. Per a Pasco i anàrem, ella me va fer panades. Elles dues, na Francisca i sa néta eren de viatge.

Jo tenc molta relació amb en Biel, que és de Selva i es casat a ca sa Roteria i viu a Mancor, amb na Margalida. —es refereix al selvagi, Biel Pol— Fa desset anys que se'n cuida de sa finca de ses Deveres i som com a germans. És un home molt bon al·lot i molt fener. Casi cada horabaixa mos veim, es diumenge anam a berenar. Si vessis dins sa finca ses tonalades de llenya que té, fa por!! Ara té ganes de retirar-se, perquè fa de sabater, però es dissabtes i es divendres capvespre va a fer llenya,

compra ausines a un senyor de cas Misser, que té a sa finca es Castell devora Birabona, i fa llenya. En Biel té ses eines ben modernes per fer aquesta feina. Té una màquina d'estellar molt moderna, que va comprar a Portugal i li ret sa feina. Cada setmana, es dimarts, duu un viatge d'estelles de pi a un forn de Campanet. Jo vaig amb ell i es temps que descarrega sa llenya jo empat sa xerradeta amb so forner i es seu fill que són molt caçadors. An en Biel també es caçar el du venut. Saps quina en va fer s'altre dia? Va anar a caçar llebres i n'hi

Acompanyat de la seva filla i els entrevistadors

varen comparèixer tres en es mateix temps i no sé com s'arreglà, perquè les va matar a totes tres amb s'escopeta que només té dos cartutxos. Va dur sort perquè n'hi havia dues que estaven més juntes i amb un tro a cada una les va matar. S'altra s'acotà i ell va ser tan ràpid, que duia un cartutxo a sa butxaca i va parar s'escopeta i va matar s'altra. Això jo no ho he fet mai. Es capvespre hi va tornar i en va matar una altra. I sa seva dona no en vol cap de llebre, les regala totes.

Com veus Mancor avui?

Mancor s'ha engrandit més que Selva. Aquest home —es dirigeix a en Biel Pocoví— que va ser batle molts d'anys, en va fer moltes de coses en es poble. Per exemple a Mancor, tot aquell camp que es deia es Pedragaret, entrant en es poble, s'ha urbanitzat, igual que a s'entrada a l'esquerra amb moltes vivendes, per això es poble ha augmentat

amb molts d'habitants. Me diuen que ha vingut a Mancor molta gent d'Inca.

Bé, ja ens has dit moltes coses, però encara volem que ens en diguis més. Ara que tens aquí, la teva néta, una joveneta que acaba d'aprovar les oposicions com a mestra, i coneixes un poc la seva vida, què penses del jovent d'avui?

Que va malament. Un temps festejaven un jove i una al·lota i se casaven i avui tot és a l'enrevés. Hi ha molts de casos que poc temps després se separen. Això és un desastre. No en parlem de casar-se per l'església, només ho fan pes jutjat i molts conviven sense casar-se i se separen quan convé. Me costa entendre-ho.

Ara et contaré lo que va passar a madò "Polleta". Va tenir nou infants i un cosí seu de França li va dir: "Si tu tens un camp de terra i el llaures un pic i un altre, però no hi tires blat, no hi naixerà res". Ella li va contestar: "Ara que ho sé, ja les tenc a tots nou".

La família de "cas Pollet" estava ben veïnat de casa meva padrina. Es dematí, ben prest, es cridaven tocant a la paret de la casa perquè havien de pastar i feien un parell de pans per passar la setmana.

L'amo en Jaume conta: *Quan estàvem a s'Hort, totes dues, sa teva padrina i madò "Polleta", venien a coure ses panades a ca nostra. Tenc una anècdota de sa teva padrina. Es meu padrí era una bella persona però sa padrina no, sa padrina no volia donar res a ningú. Un dia hi va anar sa teva padrina i li va dir: "L'amo n'Andreu que me donaríeu un sac de palla per tirar a dins sa soll des porc". Ell li va dir que anàs a s'era que n'hi havia. Va anar a s'era i quan va passar per davant sa casa, sa meva padrina la va veure i li enflocà aquesta: "Amb sos animals que tenim, has de venir a cerca palla"; i sa teva padrina li va dir: "No la vos he demanada a vos, l'he demanada a l'amo n'Andreu".*

Bé, Jaume, abans de passar a les gloses, ens podries dir què trobes de la revista MONTAURA?

La trob molt interessant i per jo és una gran alegria perquè sé ses coses de per Mancor i record es temps passats i que ja no tornaran. Ho veig bé.

Ara sí, ens podries dir algunes gloses.

Bé, jo no sé per on hem de començar. He sentit a dir que es glosador millor del món li deien l'amo en Jordi de Son Catiu. Un bon dia se n'anà, amb un altre glosador, a s'Estorell que era des comte d'Ayamans. En March després li va comprar, també li va comprar Son Cocó, es Filicomís i sa Mà-nega. A s'Estorell no coneixien l'amo en Jordi. Estaven asseguts i un moix se va posar damunt ell i va fer una glosa, dirigida an es moix: "Em volem dir l'amo en Jordi s'amistat per on mos vé, un gat amb una aiguader no ne fa bona concòrdia". I s'altre li va contestar: "L'amo en Jordi de Son Catiu, ha vengut i no sap per què, madona sabeu que cerca una fia que teniu".

En va fer una altra. "A s'Estorell vaig anar, a una consemblant guerra, per la dreta i per l'esquerra bé me varen bombejar, però no hem pogueren tomar des castell cap cantó en terra, i anit si l'avenc com si l'err, lo mateix me'n prendrà".

"Per Inca tothom braveja l'amo en Jordi de Son Catiu, i per Alaró tothom diu, com amic dilecte i viu, com en roses no se'n passegem, però qui mal maneja, ja es pot posar sa corretja estreta en es darrer piu".

"La vida des tafoner és molt bona si dormia, però de sa nit fa dia, i sempre du son en darrer".

Parlant des tafoners, sabeu quines eren, en temps passat, ses possessions on feien més oli?

Ara vos ho diré: "Sa primera Solleric, sa segona Massanella, sa tercera aquí on estava jo, Biniatzent. Solleric té Son Bergues, sa Casa Nova, sa Font Figuera i Oli Clar (quatre possessions que anaven a fer s'oli a Solleric). Massanella que en temps des Marquès del Palmer, arribava fins a Selva (lo que deim ses quarterades era de Massanella), tenia Comafreda, s'Estret, es Prat de Cuba (que són 400 quarterades), es Rafals, can Bajoca i ses Rotes. Totes aquestes possessions es varen anar venent i passaren a altres propietaris.

Sé un fet molt curiós que em va contar en Toni de Son Lluç, que era casat a Caimari, sobre es Rafals. Em digué que va anar a Itàlia i es va trobar amb en March que era allà i quan va saber que en Toni era de Mallorca li va demanar d'on era i en Toni li digué que era de Mancor. En March li va dir: "Jo hi tenc una finqueta" (havia comprat es Rafals però no hi havia estat mai).

Aquí on estava jo, Biniatzent, era sa que feia tres perquè sa Font Garrover no existia, Biniatzent de Baix tampoc i Son Frau tampoc. Per cert que li posaren Son Frau perquè una senyora de Biniatzent de Baix se va casar amb un binissalemer que nomia Frau de llinatge.

Ara veig que hem parlat de s'Hort però no hem parlat de Biniatzent, vosaltres hi vàreu estar?

Hi vaig estar de fadrí amb es meus pares i de casat. Ho vaig agafar jo tot sol quan mun pare va morir. Es darrer any que hi vaig estar vàrem collir 18.100 quilos de garroves, bastava per comprar un cotxe, fa 50 anys. Això era abans d'anar a Palma. Es senyor, "en justet", va deixar sa finca en es seu fill Paco que la va vendre. Això se deia Biniatzent de Baix. Antigament tot es deia Biniatzent.

Acabam la conversa retornant un poc al tema del jovent d'avui. En Jaume continua dient: "Jo que s'apleguin ho trob malament, però encara és més mal que aviat se separin, nins d'una banda i nins d'una altra. Lo que jo desig per aquest jovent que arribin anys millors, que tots trobin feina, ja que n'hi ha que no en tenen i ho passen malament".

Haviem passat una bona estona junts i havíem après moltes coses, sobretot referides al nostre poble i a la vida d'un mancorí, que complirà els 87 anys el proper mes de gener. Un home de la pagesia amb uns coneixements molt profunds de la nostra estimada terra.

Sortírem al carrer i en Biel Pocoví va fer un seguit de fotografies que il·lustren la nostra conversa i trobada.

Jaume Gual i Móra

ESGLÉSIA LOCAL

MN. CARLES SEGUÍ POU, NOU RECTOR DE LA UNITAT DE PASTORAL DE LA MARE DE DÉU

El passat divendres dia 22 de setembre va prendre possessió el nou rector de la Unitat de Pastoral de la Mare de Déu, Carles Seguí Pou, a la celebració que va tenir lloc a l'església de Santa Maria la Major d'Inca, presidida pel bisbe de Mallorca, Sebastià Taltavull.

Mn. Carles Seguí ens ha fet arribar el següent escrit com a presentació a l'inici de la seva nova tasca com a rector. Que diu així:

Vaig néixer dins el sí d'una família senzilla i treballadora l'any 1978 a Lloseta; els meus pares, Sebastià i Margalida, treballaven a la fàbrica de sabates. Som germà de tres, Sebastià, Miquel i un servidor, i la meua infància, adolescència i primera joventut varen ser irrepetiblement entranyables i divertides. La família es va anar ampliant amb cunyades i nebots, que són un tresor per mi.

De ben petit vaig anar al preescolar a l'escola de les germanes franciscanes, després vaig passar al col·legi públic d'Es Puig. Vaig rebre la primera comunió a la Parròquia de la Nativitat de la Mare de Déu, de Lloseta. Allà hi he passat els millors anys de la meua vida, sobretot ajudant dins l'escolania i més tard amb l'Esplai de Lloseta, una gran oportunitat per créixer en l'amistat amb Jesús.

Quan va ser hora de decidir que fer amb la meua vida vaig fer cas al meu pare i als meus germans i vaig estudiar un ofici amb el qual m'hauria de guanyar la vida. Vaig estudiar formació professional d'instal·lacions electrotècniques, els primers anys al Llorenç Maria Duran i després vaig acabar al Pau Casesnoves, d'Inca. Durant aquests anys vaig compaginar els estudis amb la feina. Una vegada acabada la formació professional i el grau superior per ampliar algun coneixement vaig tenir la gran sort de començar a fer feina a un despatx d'enginyers tècnics i industrials. Allà hi vaig fer feina des del 1999 fins el 2010. Encara record les bones amistats amb els companys i els caps de la oficina. Quantes aventures laborals!

El meu procés vocacional va començar entorn al 2005, quan degut a un sèrie de circumstàncies em vaig començar a demanar que volia el Senyor de mi. Sempre he viscut amb major o menor consciència la pertinença a l'Església com a família que m'ajuda a madurar dins la meua vida. Sobre tot quan dins la meua adolescència vaig conèixer i experimentar el Carisma del moviment cristià de Comunió i Alliberament, que sempre m'ha ajudat a trobar raons per creure i sentir la fe com un mètode educatiu per a tota persona. A través de la serietat de la proposta cristiana va arribar un moment que el Senyor em va regalar un poc de valentia i vaig fer l'experiència al Seminari Diocesà de Mallorca. Vaig entrar al Seminari amb 27 anys, el setembre del 2005 i amb molts dubtes i pors, però Déu

se serveix dels febles per manifestar la seva potència. Record molt bé aquell primer pas de pujar a fer els

exercicis espirituals amb els seminaris al Santuari mancorí de Santa Llúcia, quanta fe em va donar Déu en aquells 15 minuts de cotxe quan pujava per fer el pas.

Vaig acabar d'estudiar teologia el 2011, i després d'un any de prediaconat, vaig rebre el diaconat dins el mes de maig i el presbiterat el novembre de l'any 2012. Vaig romandre servint la parròquia ciutadana de Santa Catalina Thomàs fins el 2014. Allà se'm va regalar la possibilitat de viure a prop de preveres amb molta entrega pastoral i vaig servir en tot allò que se'm proposava. Sobretot la catequesi infantil i familiar, l'Agrupament Escolta Reina Constança i la Moguda amb Jesús, aquest darrer creat de nou per ajudar als nins i adolescents per viure un camí de fe que educàs dins el temps lliure a partir de l'experiència cristiana.

Dins l'estiu del 2014 el bisbe Salinas, juntament amb l'encara mossèn Antoni Vadell i altres dos preveres més, se'ns va proposar formar part de l'Equip de Pastoral de la Unitat de la Mare de Déu. Durant tres cursos hem servit en tot el que hem sabut a les comunitats cristianes de la Unitat Pastoral i ara que el bisbe, Antoni Vadell, ha hagut d'emprendre una altra missió, quedam dins l'equip, el P. Vicenç Miró, el diaca Rafel Verger, el prediaca Baltasar Morell, i un servidor per seguir servint sacramentalment, socialment i caritativament a les vuit comunitats.

Esperam seguir la línia començada i ser instruments de pau i de concòrdia, tot a partir de l'experiència de Crist.

MN. ANTONI VADELL FERRER FOU ORDENAT COM A BISBE AUXILIAR DE BARCELONA

El passat dia 9 de setembre fou ordenat com a bisbe auxiliar de Barcelona, Mn. Antoni Vadell, a la Basílica de la Sagrada Família de Barcelona pel cardenal Juan José Omella, arquebisbe de Barcelona, juntament amb l'altre bisbe auxiliar designat per Roma, Sergi Gordo. A la consagració també han intervingut el nunci del Papa a Espanya, Renzo Fratini; el cardenal arquebisbe emèrit de Barcelona, Lluís Mar-

tínez Sistach; i nombrosos bisbes. Des de fa diversos dies Antoni Vadell participa en les activitats del bisbat de Barcelona, on a partir de d'ara exercirà com a bisbe auxiliar.

L'ordenació com a bisbe de Barcelona de Mn. Antoni Vadell (Llucmajor, 1972) constitueix un fet decisiu per al futur de l'Església de Mallorca perquè aporta un doble significat per als catòlics mallorquins: amb 45 anys Vadell Ferrer serà el bisbe més jove d'Espanya i el primer prelat diocesà des de 1968.

A l'ordenació de Vadell han assistit la delegada del Govern, María Salom; el president del Consell, Miquel Ensenyat; i els alcaldes d'Inca, Mancor de la Vall, Lloseta, Llucmajor, Biniamar i Selva.

Equip de Pastoral de la Unitat de la Mare de Déu.

DE TOT UN POC ... COSES DE CA NOSTRA

QUI DIES PASSA, ANYS EMPENY

Mes de novembre

"Del novembre, Tots Sants és el primer i Sant Andreu el darrer". "El novembre el mes millor; tant de bo n'hi haguessin dos". "A primers de novembre el foc has d'encendre". "Novembre mes de castanyes, nous, olives i patates".

Comença el mes amb la festa de Tots Sants, festa que s'associa al temps de fred. Així també ho diu el refrany castellà: *"Por Todos los Santos, nieve en los altos y por San Andrés, nieve en los pies"*.

El dia 2 se celebra la festa dels Morts. A les esglésies, abans de la reforma litúrgica, a mitjan capvespre del dia de Tots Sants, ja començaven a tocar a mort. Era tradició durant el capvespre pujar al campanar, on el campaner tocava, només amb la il·luminació d'algunes candeles, per escoltar històries tètriques que impressionaven els al·lots. Aquest dia els campaners convidaven a menjar bunyols. D'aquí deu venir, possiblement, el costum de menjar aquestes llepolies. Era tradició, que encara continua en alguns indrets, menjar panellets, aquests pans molt

petits que tenen la farina mesclada amb altres ingredients com pinyons, coco o avellana i menjar castanyes. Era costum, temps enrere, que els padrins regalassin als fillols un rosari de carabassat on els grans de les avemaries eren de panetets dolços i els grans dels parenostres de fruites ensucrades o de xocolata, que els infants els passejaven, gojosos, penjats pel coll.

La nit del 31 d'octubre, vesprada de Tots Sants, se celebra modernament, el Halloween. És una festa d'origen pagà que té les seves arrels a l'antic festival celta conegut com a Samhain, que significa *"fi de l'estiu"*. La festa se celebrava quan havia acabat la temporada de recollita de fruits a Irlanda per donar entrada al començament de l'any nou, coincidint amb el solstici de la tardor.

Festes

Dia 1, festa de Tots Sants i dia 2, dia dels Morts.

Dia 5 tindrà lloc la tercera fira a Inca i a Marratxí la Fira de la Tardor.

Dia 12 a Inca se celebra la festa de Santa Maria la Major i el dijous, dia 16, serà el DIJOUS BO.

Dia 15 és sant Albert Magne, dominic, filòsof i doctor de l'Església Universal. Va viure en el segle XIII.

Dia 19 tindrà lloc la fira de l'Oliva a Caimari

Dia 22, festa de santa Cecília, patrona de la música. Dia 25, festa de santa Catalina, verge i màrtir. *Dia per a l'eliminació de la Violència contra les dones.*

El darrer cap de setmana del mes tindrà lloc la fira de l'Esclata-sang i la Muntanya que organitza Arrels.

Dia 27, festa del Beat Ramon Llull. Se celebra festa a l'església de san Francesc de Palma on reposen les seves despulles. Dia 30, festa de sant Andreu, apòstol.

Llunes

Lluna plena, dia 4. Quart minvant, dia 10. Lluna nova, dia 18. Quart creixent, dia 26.

Mes de desembre

"Si pel desembre plou, bon any nou". "Fang a l'hivern i pols a l'estiu, tot el camp reviu!". "Santa Llúcia, temps natural, a dotze dies de Nadal". "Per any nou, un pas de bou". "Desembre que fred no plany, bon gener i millor any".

Les festes nadalenques s'apropen i, amb elles, tot allò que representen. El dia de santa Llúcia, dia 13, és un dia molt apropiat per menjar escudella i fer el betlem, una de les tradicions més simpàtiques i populars del temps de Nadal. Santa Llúcia és invocada per a la vista i la tenen per patrona els cecs i les costureres i tots aquells oficis que requereixen una bona visió. La representen duent els seus ulls dins un plat. Som en els dies més curts de l'any i així queden assenyalats al refranyer popular: *"Per Santa Llúcia, minva la nit i creix el dia"*.

Arbre de Nadal de 2016.
S'han complert els desitjos?

L'arbre de Nadal

Des de l'antiguitat, tant xinesos com hebreus o egipcis, sempre havien considerat els arbres de fulles perenne, com a símbol de la vida eterna; això no obstant les creences més fortes i que s'acosten més a la tradició són les del països nòrdics (Suècia, Noruega, etc.), que consideraven l'avet com un arbre majestuós i amb poders, i per això l'entraven dins la llar, com un ble de vida. Aquí, fins al s. XX no va entrar aquest costum, i es posen els regals devora l'arbre, com si fos ell que, en la seva benignitat, els regalàs als membres de la llar.

És el mes de la llum i el foc. Les grans il·luminacions dels carrers i centres comercials, als arbres i als betlems, constitueixen un omnipresent element decoratiu i formen part d'un culte inconscient al sol, en un moment de l'any en el qual acaba la seva davallada i enceta el camí del seu apogeu.

És el mes de passar comptes, fi d'any, precedit de les festes nadalenques (Matines, reunions familiars amb el dinar de Nadal), tot arriba a la culminació del mes en la festa de Cap d'Any i entrada de l'any nou, l'any 2018.

Festes

Dia 3, és la festa de sant Francesc Xavier i dia 4 la festa de santa Bàrbara, patrona de Vilafranca.

Dia 6 és l'aniversari de l'aprovació de la Constitució de l'any 1978.

Dia 8 és la festa de la Immaculada. Els gremis de forners, pastissers, fideuers i adroguers la tenien per patrona.

Dia 13 santa Llúcia, se celebra festa al nostre santuari.

Dia 18 és la Mare de Déu de l'Esperança. Des d'avui fins al dia de Nadal, a l'església es cantaven unes antífones que començaven amb "Oh Virgo Virginum", les quals la gent anomenava de la "O" perquè començaven sempre amb aquesta vocal.

Dies 25 i 26, Nadal i la segona festa (sant Esteve) i dia 31 Nit de Cap d'any.

Llunes

Lluna plena, dia 3. Quart minvant, dia 10. Lluna nova, dia 18. Quart creixent, dia 26.

El dijous, dia 21, a les 17 h. i 29 m. entra els solstici d'hivern. El sol descriu la trajectòria aparent més baixa respecte de l'horitzó i la més curta de tot l'any, a l'hemisferi nord. Així, avui és el dia més curt de l'any i, com a contrapartida, la nit més llarga. Els dies començaran a allargar-se de nou. Antigament, la nit dels solstici d'hivern —la darrera de l'any— era dedicada als difunts de la família i a la seva memòria.

Mes de gener de 2018

"Nit de Reis estrellada, any d'eixut i de secada". "Tant ara com abans, milers de regals". "Per sant Julià (dia 9), un pas de ca". "Any nou, vida nova!"

El mes agafa el nom del déu romà Janus. Aquest és un mes "dormidor", perquè la natura reposa, sembla adormida. No arrela res i no creix cap vegetal. En temps passat, en les llargues i fredes nits d'hivern, al voltant del foc i l'escalfor, es contaven rondalles, i històries, i es passava el rosari. Avui, tot aquest món, sembla com si mai no hagués existit, però tots els qui el vàrem viure recordam amb fruïció i estima aquelles vetllades que mai no tornaran.

Encetam un nou any. El calendari respon a la necessitat de controlar d'alguna manera l'inevitable pas del temps. Es fixen amb antelació els esdeveniments de la vida individual i col·lectiva, els períodes laborals, les festes, les celebracions, els actes socials, tot s'articula al voltant del calendari. Totes les cultures han tengut el seu calendari. Els primers varen prendre les llunacions com a base, ja que eren més curtes i fàcils d'observar que el cicle solar.

El nostre calendari actual és d'origen romà, estructurat en 12 mesos de 28 o 29, 30 i 31 dies. Es va adoptar després de la *"reforma juliana"*, dita així perquè la va ordenar Juli Cèsar, a l'any 46 aC. El papa Gregori XIII, l'any 1582, va modificar lleugerament el calendari romà (reforma gregoriana) per tal d'eliminar la diferència de 10 dies que es produïa cada 900 anys. La pervivència del calendari romà no es limita només a l'estructura, sinó que també s'han conservat, catalanitzats, els noms dels mesos, i dos dels cicles més importants de l'any, el de Nadal i el de Carnaval, deriven de les antigues celebracions romanes de les *"Saturnalia"* i les *"Lupercalia"*, les quals, cristianitzades, han passat a formar part del nostre calendari festiu actual.

Festes

Dia 1, festa de Cap d'Any i de Santa Maria Mare de Déu.

Dia 5, horabaixa, arribada dels Reis Mags i dia 6 la seva festa.

Dia 15, sant Pau, primer ermità i dia 17 festa de sant Antoni. Beneïdes i baixada del corb des del campanar a la baraca dels sants Pau i Toni.

Dia 20, sant Sebastià, patró de la ciutat de Palma.

El dia 31 els centres educatius celebren el Dia escolar de la No Violència.

Beneïdes, anys enrere

Llunes

Lluna plena, dia 1. Quart minvant, dia 8. Lluna nova, dia 16. Quart creixent, dia 23. Torna ser lluna plena el dia 31, és a dir, que el mes comença i acaba en lluna plena.

LA NOSTRA LLENGUA

Refranys populars. *“Per Nadal , qui res no estrena, res no val”.*

Fa referència a la tradició de mudar-se, treure les peces millors i estrenar per Nadal i altres festes grosses, com ara per Pasqua. Amb una interpretació més subjectiva, permet sospesar la posició econòmica de les persones per les gales i ostentacions que fan en les grans diades, com és ara Nadal o Cap d'Any.

Actualment aquest refrany és un eslògan que va com l'anell al dit per justificar la febre del consum que hem de sofrir per la temporada de Nadal. Consumisme i valorar les persones pel que tenen i no pas pel que són. Ja deim tot sovint que els ensenyaments dels refranys no són sempre adequats i molt sovint presenten missatges ben negatius.

En castellà diuen, amb el mateix sentit, *“Si no estrenas nada en Navidad, va sé cómo te va”*. I, d'una manera més subtil i sibil·lina, també fan servir una altra expressió sinònima més càustica: *“Al que veas en alpargatas por Navidad, no le preguntes cómo le va”*.

Una frase feta: *“Qui té fam, somia truites”*

És una manera particular d'expressar una idea més general: quan desitjam una cosa i no l'obtenim, almenys immediatament, de vegades la somiam. D'aquí aquesta frase, ja que si qualcú té fam, és lògic que somiï una cosa de menjar, ben corrent, com pot esser una truita.

En relació amb les truites no hem de donar per bona la paraula *“tortilla”*, que és un castellanisme. Hi ha gent que pensa que se diu *“tortilla”* al menjar fet amb ous, remenats i fregits, i *“truita”* al que és fet amb ous i altres components, com per exemple: patates. La paraula *“tortilla”* no és admissible. Per això, quan una truita només conté ous, podem dir: *“truita a la francesa”* o també *“truita d'ous”*. Quan la truita conté altres ingredients, basta afegir-hi la preposició **“amb”**: *“truita amb patates”*, *“truita amb ceba”*, etc.

També hem de recordar que hi ha una paraula que s'escriu i pronuncia igual que truita i que és un peix; allò que en castellà s'anomena *“trucha”*.

Ortografia
catalana

Institut
d'Estudis
Catalans

Portada del llibre de l'Ortografia Catalana, que recull les modificacions aprovades per l'Institut d'Estudis Catalans el 24 d'octubre de 2016

Usos lingüístics.

Ca'n, can; ca's, cas.

La paraula **ca**, contracció de casa, indica “la casa de” qualcú i sempre davant els adjectius possessius (ca meva, ca teva, ca nostra; ca mon pare, ca ta mare) i davant els articles (formal, col·loquial o “salat” i personal). És una forma que pertany al llenguatge col·loquial, i hi ha hagut vacil·lacions en la seva transcripció: posar o no guió per unir-la amb el pronom (“ca-meva” o “ca meva”), i posar o no apòstrof davant l'article masculí: (“ca's notari”, “ca'n Jaume”, o “cas notari”, “can Jaume”).

La forma apostrofada es va usar amb preferència durant molt de temps, i la trobàvem correctament escrita en topònims com Ca's Català, Ca'n Pastilla, però la gent que no coneixia bé l'ortografia i sabia que havia de posar un apòstrof, moltes vegades el col·locava malament, i escrivia “c'as pastor”, o c'an Jaume”, com a noms de bars o de botigues.

Modernament s'aplica a la contracció de ca amb l'article la regla general dels articles contractes (com si “ca” fos una preposició): *can Jaume*, *ca n'Andreu*, *ca na Margalida*, *ca n'Aina*; *cas notari*, *ca s'americà*, *ca sa tia*.

Cadascú pot triar la forma que li agradi més, tot tenint en compte que ambdues són vàlides, però cal fer la forma apostrofada segons les normes gramaticals (no es pot posar can Andreu, sinó ca n'Andreu).

En, na

Les formes **en**, **na** provenen (amb gran desgast, a causa de la freqüència d'ús) del vocatiu llatí **domine**, **domina**, “*senyor*, *senyora*”, i s'usaven inicialment com a tractament de cortesia. És, per tant, l'equivalent exacte del castellà “*don*, *doña*”, que té el mateix origen. Aviat, però, es començà a usar amb tota casta de vocatius (noms i adjectius), sovint poc respectuosos: “*na novia*”, “*Na Viuda*”, “*na trista*”, “*en beneit*”, “*en traïdor*”... (tots aquests i molts d'altres, els trobareu al Diccionari Català-Valencià-Balear). Així arribà a perdre el caràcter formal i a ser un vertader article personal, emprat en els casos que no requereixen cap altre tractament. També aquests usos s'anaren perdent, i actualment té una presència molt limitada (o nul·la) fora de les modalitats balears.

A finals del segle XIX, la Renaixença, que com a bon moviment romàntic s'esforça a entroncar amb la llengua literària medieval, ressuscita l'ús de En, Na (N' davant vocal) com a tractament de cortesia i, d'acord amb la pràctica de l'època, l'escriu amb majúscula (encara ara hi ha gent que el posa, en adreçar una carta, en lloc del simple Sr. del català actual, o del Sr. D. dels castellans). El costum s'estengué, i es generalitzà la majúscula fins i tot en els casos d'article familiar. Però el que correspon és la minúscula en un registre familiar, amb l'excepció dels casos de tractament antic: “*el Rei En Jaume*”, “*el rei En Pere*”.

Jaume Gual i Móra

Bibliografia:

MOLL MARQUÈS, Aina. *Línia directa amb la campanya de Normalització Lingüística*. Documenta Balear, s.a. Palma 1991-95.

MARÍN, Carles. *Els refranys i les frases fetes*. Editorial Moll, Palma 2006.

PÀMIES, Víctor i PALOU, Jordi. *Els 100 refranys més populars*. Cossetània Edicions, Valls 2002.

DE TU A TU... CATINA MARTORELL RIPOLL

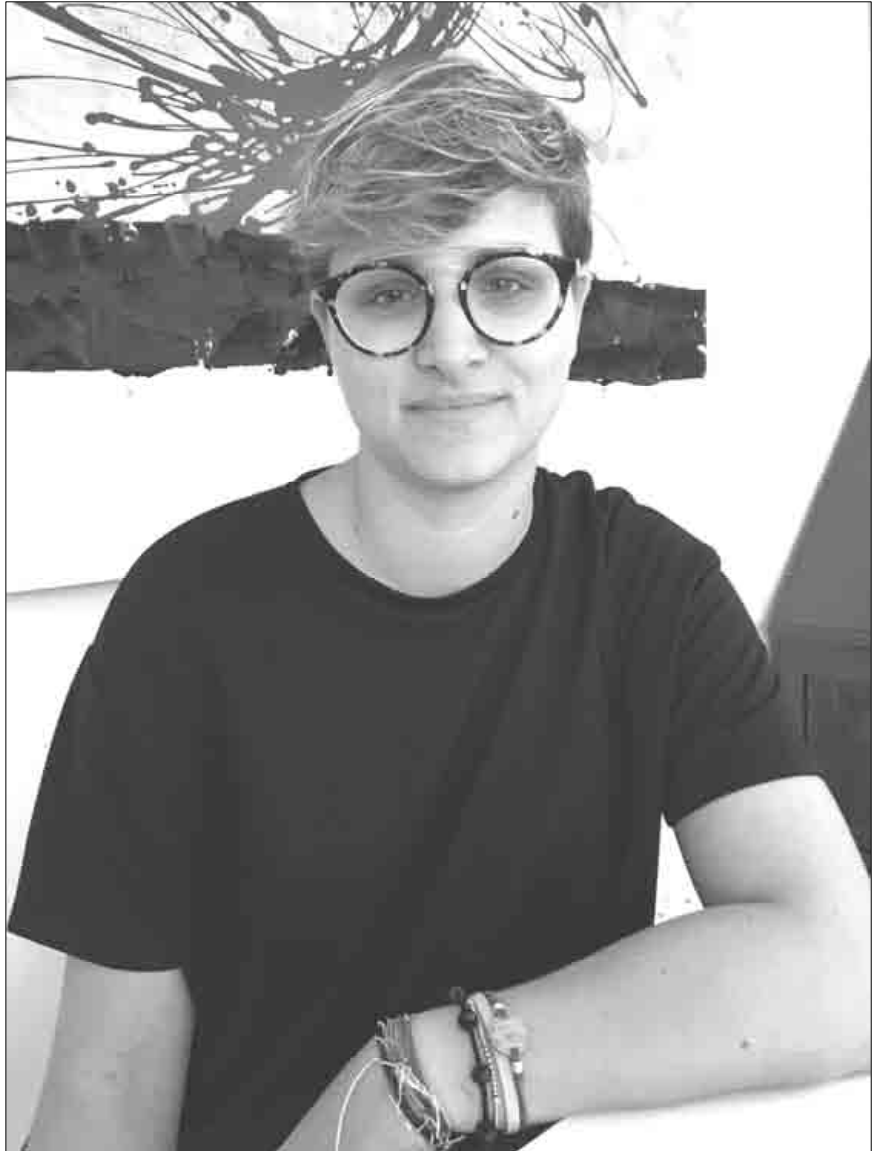
Quan era petita passava els dies feiners a Palma, on els seus pares feien feina i ella i el seu germà anaven a escola. Literalment feia un compte enrere desitjant que arribàs divendres per poder venir a Mancor. Des de sempre s'ha sentit profundament arrelada al poble; de fet, ara ja hi viu sempre. Va néixer l'any 1985 i ha cursat estudis relacionats amb el turisme i l'administració. Actualment treballa en una empresa del sector turístic, i es dedica en cos i ànima a en Pau, el seu fill.

Una cançó... *Saturday night*, perquè em recorda la festa de la meva primera comunió, una data molt assenyalada per a mi.

Una pel·lícula... Crec que diré *Cocodrilo dundee*... L'he vista un munt de vegades! Tant la primera part com la segona... Presenta una història molt emocionant, ens mostra el món del tràfic de drogues. Tampoc no hi manca amor i desamor. Sens dubte, una bona combinació.

Un llibre... *Bajarse al moro*, de José Luis Alonso de Santos. Me'l va recomanar ja fa anys qui ara és el meu cunyat, en Joan. Em recorda una època molt especial de la meva vida, quan érem jovenets i passàvem els capvespres a sa Font fumant mig d'amagat.

Un color... Sens dubte, el taronja. És un color viu i alegre, que sempre m'ha acompanyat, fins i tot va jugar un paper important el dia en què em vaig casar.

Un animal... No som gaire animalera, però diré els cans. Els veig diferents d'ençà que el meu germà va dur una cussa a ca nostra. Segur que molts coneixeu na Xiva!

Una persona que admires... Ma mare, perquè ha estat una persona lluitadora. A més, sempre m'ha fet costat quan ho he hagut de menester i m'ha ensenyat els valors de la vida.

Un desig... Com diu tothom: salut. Sobretot perquè darrerament mon pare no ho ha passat gaire bé...

Un dia especial... El dia en què va néixer en Pau. És el moment més emocionant de la meva vida, no el canviaria per res.

Un nom d'home... Jaume! A la meva família en tenim molts: mon pare, el meu germà, el meu cosí... I el meu padrí també ho era!

Un nom de dona... No sé quin he de dir... Si ara tenia una nina, no sé quin nom li posaria. Ara bé, si n'he de triar un, Margarita, el de ma mare.

Un defecte... Quan m'enfad, som un poc especial i particular; som molt "meva".

Una virtut... Sé perdonar. En perdonar, oblid el que ha passat.

Un lema... Fent les coses ben fetes poden anar pertot.

El teu plat preferit... Ma mare fa uns canelons exquisits!

Què t'agrada de Mancor? Moltes coses! Sobretot que és un poble petit i, per als infants, és un gran avantatge. Poden jugar al carrer i anar sols a escola. És totalment diferent de Palma.

Què no t'agrada de Mancor? La gent xerra massa dels altres. Cadascú té un bon berenar a ca seva i no s'hauria d'entretenir a fer els comptes a fora casa.

Qui t'agradaria que respongués aquest qüestionari? En Macià Colom. Darrerament el veig apagat i això l'animarà. Tampoc no vull deixar de banda que em va ajudar molt quan vaig passar una mala època.

Pere Perelló Vallori

JOAN REYNÉS DE "CAN GALLINETA"

A la passada edició de la revista MONTAURA, oblidàrem una informació sobre en Joan Reynés, que ara volem donar a conèixer en aquest número.

En Joan Reynés és fill d'en Joan Reynés Grau i nét d'en Joan Reynés de "*can Gallineta*" i de na Magdalena Grau de "*cas Saig*".

Practica des de fa anys l'esport de la natació. El passat mes de maig va participar a Gijón amb el CN Palma a la Copa d'Espanya de Clubs. L'equip va quedar campió de primera divisió i va pujar a la divisió d'honor on hi ha els 8 millors equips d'Espanya.

A nivell individual va aportar un bronze i 3 rècords de Balears: 1 individual a 50 m. papallona (25'31 segons) i dos per relleus a 4x100 estils i 4x100 lliures.

Volem donar l'enhorabona a en Joan pels seu èxit en aquest campionat, enhorabona que feim extensiva als seus pares i la seva padrina Magdalena.

QUÈ HA PASSAT EN LES PLACES DE L'ENTORN DE L'ESGLÉSIA?

L'Ajuntament va rebre el passat 11 de setembre una notificació de la conselleria de Presidència del Govern en la qual es detallaven els béns immatriculats per part de l'Església Catòlica en el municipi de Mancor de la Vall. Fou la gran sorpresa de l'alcalde quan va veure que entre aquests béns hi apareixien les dues places que envolten l'edifici de la parròquia, una al carrer del Metge Josep Mateu, i l'altra al carrer de Santa Llúcia. Aquests dos béns s'immatricularen el 2015 i en el registre municipal de Mancor no consta cap document en què s'advertís de la intenció de l'Església d'adjudicar-se aquests dos espais.

Què vol dir **"immatricular"**? "Inscriure per primera vegada un bé immoble en el registre de propietat".

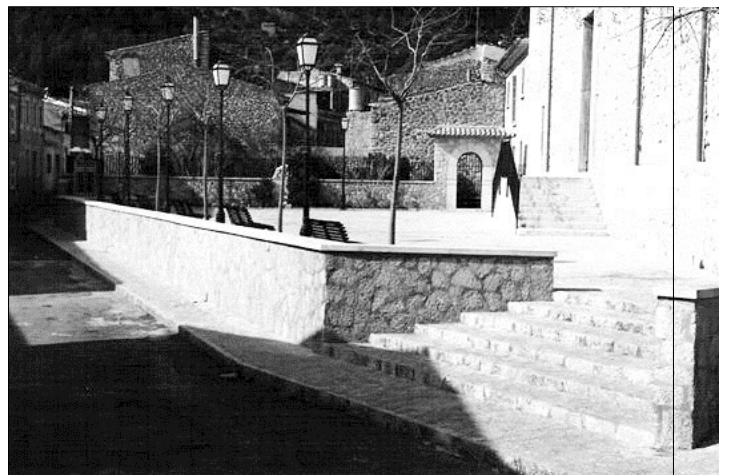
Ambdues places no estaven inscrites a nom ni de l'ajuntament, ni de la parròquia.

L'església vella, anterior a l'actual, estava ubicada on hi ha la plaça de l'Ajuntament. Com diu molt bé en Biel Fiol a la "Monografia de l'església de Sant Joan Baptista de Mancor de la Vall" (pàg. 78), *"el 7 d'agost de 1800, quan ja s'havia decidit construir un nou temple, el Sr. Guillem Abrí Dezcallar, el Vicari i els consellers compraren a Antònia Bibiloni uns terrenys que limitaven amb l'església vella, amb el camí de la Creu que va a l'oratori de Santa Llúcia i amb les terres de Nicolau Vallori"*.

Per tant no és estrany que els solars entorn de l'església fossin de la parròquia. Tots els majors ho recordam; a la part del portal lateral de l'església, hi havia un camp de basquet on jugàvem els al·lots. També a la part dreta del portal major abans de voltar cap al carrer de Santa Llúcia, hi havia una cotxeria on posava el cotxe el capellà del poble. Al mateix lloc del carrer de Santa Llúcia, hi havia una paret alta que arribava als darreres de la rectoria (record que els pares de D. Jaume Bonet hi tenien gallines).

La plaça del portal lateral, abans de la reforma

La mateixa plaça després de la reforma

Què va passar?

Les dues places es reformaren en temps del batle Gabriel Pocoví, una el 1990 i l'altra el 1993, amb finançament del Pla d'Obres i Serveis del Consell de Mallorca. Les característiques del Pla d'Obres i Serveis eren que per finançar aquestes obres, els ajuntaments havien de ser posseïdors dels béns, o bé tenir algun tipus de conveni en què es digui que són els que tenen l'ús de les instal·lacions o terrenys.

Així fou com, d'acord amb la parròquia, l'administrador parroquial, aleshores era Mn. Bartomeu Fons, va signar els dos documents de cessió d'ús a l'ajuntament, sinó s'hagués fet així les obres no s'haguessin pogut realitzar.

Un document, datat a 17 de novembre de 1989: *"D. Bartomeu Fons Pascual, Administrador Parroquial de la Parròquia de Sant Joan Baptista de Mancor de la Vall, mitjançant l'atorgament del present document cedesc a l'Ajuntament de Mancor de la Vall els terrenys necessaris destinats a ZONA VERDA, per a l'execució del projecte de "Reforma Placeta Església, projecte que fou inclòs en el Pla d'Obres i Serveis de 1989, per acord del Consell Insular de Mallorca, en sessió de 4 de setembre de 1989".* El cost de l'obra fou de 10.278.917 PTA.

L'altre document, datat a 9 de novembre de 1991: *"D. Bartomeu Fons Pascual, Administrador Parroquial de la Parròquia de Sant Joan Baptista de Mancor de la Vall, mitjançant l'atorgament d'aquest document es cedeix a l'Ajuntament de Mancor de la Vall els terrenys necessaris per a l'execució del projecte de "Conversió local inacabat en plaça pública i garatge" redactat pels serveis tècnics del Consell Insular de Mallorca, projecte, la inclusió del qual en el Pla d'Obres i Serveis de 1992, demana l'Ajuntament de Mancor de la Val".* El cost de l'obra fou de 8.630.208 PTA.

**Espai del carrer de S. Llúcia,
abans de la reforma**

El mateix espai després de la reforma

Aquests dos béns de la parròquia foren immatriculats pel bisbat, com altres béns, l'any 2015, com a conseqüència de l'entrada en vigor de la Llei 13/2015, de 24 de juny, de Reforma de la Llei Hipotecària aprovada per Decret de 8 de febrer de 1946 i del text refús de la Llei de Cadastre Immobiliari, aprovat per Real Decret Legislatiu 1/2004, de

5 de març, aprovada en temps del President Aznar.

Com va manifestar el batle a la premsa, que sigui de qui sigui la propietat, *"no hi haurà problema"* per arribar a acords amb la parròquia perquè aquests espais segueixin sent usats pel poble com fins ara, de la mateixa manera que passa amb el camp de futbol, que és propietat de la parròquia i va passar a ser d'ús públic gràcies a un acord en els 80 i que s'ha anat renovant.

Jaume Gual i Móra

Mancor de l'art

Enguany s'ha celebrat la quarta edició del Mancor de l'art, els dies 29 i 30 d'octubre. Aquest festival creix en acceptació i participants, tant mancorins com de fora poble, any rere any, i és que som un petit gran poble del qual n'hem d'estar orgullosos! No fa falta dir que tenim la voluntat de continuar creixent, poc a poc, cada any.

Aquesta fira d'art ha tornat amb més ganes i més força però la

mateixa fórmula i és que allò que funciona no ho hem de deixar perdre. En aquesta ocasió s'ha comptat amb la mescla perfecta d'art, música, poesia, artesanía i gastronomia.

Es va arrancar divendres amb el menú cultural mancorí amb uns entrants de contacontes i un taller per als més petits, maridats amb una conferència sobre instruments tradicionals i el concert de Jazz de Catalina Moll Trio.

El següent dia de primer plat hi va haver el mural d'Alba Plaza al camp de futbol, els malabaristes "La bici dels espagueti" i

el passacarrers d'Artstukada. Ben acompanyat del concert de violins a càrrec dels més petits, la tómbola d'art i el recital de poesia.

Seguint amb el menú, el plat fort va ser l'exposició d'artistes i artesans a la plaça de l'ajuntament i també la “poesia a cau d'orella” juntament amb el recital de músics mancorins i la

sica de Binissalem. Les postres, per deixar-nos un bon sabor de boca, es varen servir en forma de més música, a càrrec de Xanguito i Tiu.

Així i tot, si algú va trobar aquest menú insuficient tots els bars del poble varen oferir una ruta de tapes en la que la gent podia sol·licitar un passaport i entrar en el sorteig d'un viatge a Menorca. La guanyadora va ser na Jero

Ramis. Paral·lelament a aquesta oferta, hi va haver un concurs de fotografia a través de la xarxa social Facebook en la que la foto amb més m'agrades va ser la de Jaume Grau.

Esperam que tothom quedàs ben sadoll de cultura i menjar aquest cap de setmana tan especial.

Salut i art!

Cati Mayol i Marga Rotger

QUINTADES A MANCOR DE LA VALL

Dissabte 23 de setembre de 2017

Començam donant les GRÀCIES amb majúscules a tots els que formàrem el grup d'organització, a l'ajuntament de Mancor, a tots els negocis, bars i restaurants, que col·laboraren econòmicament, a cada un dels capitans i capitanes i altres quintos i en especial als padrins i padrines del Centre de Dia, per fer que la festa fos un dia inoblidable.

Tots els comentaris que ens han fet arribar han estat per donar l'enhorabona i això ens dóna forces perquè l'any que ve poder fer-ho millor i rectificant petits inconvenients o millorant actes o horaris.

Va ser un dia impressionant per part nostra, veure que la feinada d'organitzar una festa des de zero, havia donat el seu fruit i tot havia funcionat perfectament bé.

Hi va haver moments molt especials com l'entrega de la camiseta al quinto més major, l'amo Joan Fontanet "Miet" de mans del quinto més jove, en Joan Guillel Ribot, era la viva imatge de 82 anys de diferència, amb una vida viscuda i d'una altra encara per viure.

Un altre moment va ser l'aplaudiment espontani de tota la plaça, a l'hora que es feia la foto la quintada més gran reunida, la quinta del 1945, formada per en Joan Mir, en Miquel Alorda i en Miquel Reus.

Per part de l'organització no tenim gaire cosa més a dir, gràcies un altre cop i l'any que ve, més i millor!!

I recordau, tots feim poble i tots

#SOIMMANCOR

Juvent Mancorí

ESCOLETA EI MONTAURA

El mes de juliol l'escoleta canvia la seva dinàmica per donar pas a les activitats d'estiu, més lúdiques, més jocs d'aigua i més lliures, ja que fa molta calor i els nins i nines ho noten molt.

Durant aquest mes l'horari també canvia, obrim a les 07,30 h i tancam a les 15,30 h.

Aquest mes també permet fer activitats més grupals ja que hi ha infants que posen fi al mes de juny, són una minoria, però el fet que faltin un parell d'alumnes es nota bastant.

Hem fet activitats en el pati, hem jugat, hem fet activitats d'aigua, hem continuat celebrant aniversaris i sobretot ens hem divertit molt i hem intentat estar ben fresquets.

El mes de juliol vàrem tenir a la nostra estimada Aina de baixa i en el seu lloc vàrem tenir la sort de tenir na Magdalena Lozano.

Després d'11 mesos intensos posam fi a un curs escolar carregat de moments, carregat de noves amistats, hem acomiadat un grupet d'alumnes molt especials perquè ha arribat l'hora de començar una altra etapa a l'escola, però sobretot ens quedam amb la satisfacció d'acabar amb una sensació de compromís i una feina ben feta i sobretot feta amb molt d'afecte.

Durant el mes d'agost, l'Ei Montaura tanca per posar unes merescudes vacances.

Degut a la demanda tan forta d'infants que varen fer preinscripcions i noves matrícules, sota supervisió de l'Ajuntament, ens hem trobat en la necessitat de fer una aula més dins les nostres instal·lacions així que aquest any, i aprofitant que l'escoleta estava tancada, s'han duit a terme les obres pertinents per realitzar una nova aula.

Ha arribat setembre i quants de canvis! Dia 1 vàrem arribar a l'escoleta i què diferent!

Durant els 5 primers dies, totes les educadores hem fet neteja, hem anat a comprar molt de material, hem organitzat els espais tenint molta cura del nivell de cada aula, hem programat diferents activitats per realitzar durant el primer trimestre i sobretot, hem posat en marxa un nou curs amb moltes ganes i molta il·lusió.

La nostra companya Isabel, ha demanat una reducció de jornada i l'Ajuntament ha cobert les hores restants amb na Magdalena Lozano, que per nosaltres ha suposat poder fer un període d'Adaptació molt més tranquil, ja que comptam amb una educadora més. En principi, na Magdalena compartirà aquest curs amb nosaltres, benvinguda Magdalena al nostre equip.

ANIVERSARIS

MARINA

THOMAS

NEUS

LLUC CLAR

NOFRE

MATEU BENNÀSSAR

CEIP MONTAURA

ESTAM D'ESTRENA!!!

Aquest curs, després de molt de temps de reivindicacions, a la fi podem gaudir d'unes instal·lacions reformades. Aules més espaioses i lluminoses, vidrieres i persianes noves... Millores que ens permetran gaudir de més bones condicions de treball i estudi.

I com que una imatge val més que mil paraules, no sempre és un tòpic aquí en teniu unes imatges.

Nosaltres seguirem lluitant per a què tot aquest pla de reforma s'executi en un futur pròxim.

Això si però, semblam nins amb sabates noves!!!

**Que tinguem un bons curs i
que el camí ens sigui planer!!!**

BIBLIOTECA MUNICIPAL

14/07/2017 Contacontes “ Llana a Dojo” a càrrec de La bibliotecària

Els nins de l'escoleta d'estiu visiten la Biblioteca i contam un conte “Llana a Dojo”:

L'Annabel troba una capsa màgica plena de llana sense fi, i amb els seus colors transformarà el seu poble gris i trist...

Després
hem fet un
taller amb
llana

**25/08/2017 Contacontes “ El gegant del Pi”, “ Tres al·lotes fines “ i
“ El ratolí que es va menjar sa lluna” a càrrec de La bibliotecària.**

Música, rondalles, gegants,
ratolins, tallers... un dematí
entretingut amb els nins de
l'escoleta d'estiu

15/09/2017 CLM " Sicília sense morts" Guillem Frontera

Guillem Frontera en confessà a la tertúlia del seu llibre Sicília sense morts : "Volia escriure una novel·la històrica contemporània que plasmés l'esperit del nostre temps".

Segons paraules de Guillem Frontera "Tenim una societat que ha arribat a un punt insuportable de degradació però que és incapaç de reaccionar"

I és que Polítics, empresaris, periodistes i màfies formen part d'una novel·la plena de música, amor, corrupció i cobdícia.

Agrair la seva presència i la lectura del llibre que ens ha fet enriquir les vivències del nostre Club de lectura.

Una història sorprenent que vos recomanem des de la Biblioteca de Mancor de la Vall.

29/09/17 a les 17.15 h Contacontes de tardor de na Catalina Contacontes a càrrec de Caterina Valriu.

Groc, vermell, taronja i marró són els colors de la tardor, però quin són els contes de tardor, en coneixeu algun?

Na Catalina contacontes mos n'ha contats uns quants. Mireu! Mireu! Fins i tot hi ha hagut màgia.

COL·LECCIÓ DE BIBLIOGRAFIA MANCORINA (1)

La Bibliotecària Cati Llabrés ha reunit, en un armari-vitrina, les obres que tenen referència amb Mancor o escrites per mancorins, formada per donacions de particulars, com Jaume Gual o Gabriel Fiol i per altres del fons de la pròpia biblioteca.

Armari-vitrina que reuneix la
Col·lecció Bibliogràfica

Comprèn les següents seccions:

SECCIÓ A.- Llibres i fullets referents a Mancor.

SECCIÓ B.- Llibres i fullets d'autors o coautors mancorins no dedicats a Mancor.

SECCIÓ C.- Publicacions periòdiques o que pretenien ésser periòdiques editades a Mancor.

SECCIÓ D.- Enregistraments sonors i visuals que tenen relació amb Mancor.

AQUEST ÉS EL CATÀLEG DE LES OBRES REUNIDES.

SECCIÓ A.- LLIBRES I FULLETS REFERENTS A MANCOR PER ORDRE ALFABÈTIC DELS SEUS AUTORS.

Ajuntament de Mancor.

JUNTA MUNICIPAL DE ENSEÑANZA PRIMARIA. ACTAS DEL PLENO.

Actes manuscrites de dit ple. Sense foliar. De 31 de gener de 1962 a 5 de juliol de 1972.

Ajuntament de Mancor

QUATRE ANYS DE GESTIÓ MUNICIPAL. 23-5-1983 a 25-5-1987. Fullet sense foliar tamany 20,5 x 14,5 cm. Imprès a Gràfiques Roma, Inca.

Ajuntament de Mancor.

MANCOR DE LA VALL. IMATGES DEL PASSAT. Tamany 21 x 23 cm. 120 pàgines. DL 393-1986. Imprès a Gràfiques Roma, Inca.

Ajuntament de Mancor

NOTES D'INTERÈS LOCAL. ANY 1987. Fullet de 6 pàgines sense foliar. Tamany 22 x 16 cm. No consta impressor.

Ajuntament de Mancor

BATLES I REGIDORS DE MANCOR DE LA VALL 1925-1990. Fullet de 12 pàgines sense foliar. Imprès a Gràfiques Roma, Inca.

Ajuntament de Mancor.

QUATRE ANYS DE GESTIÓ MUNICIPAL. 30-6-1987 a 15-6-1991. Fullet sense foliar. Tamany 20,5 x 14,5 cm. Imprès a Gràfiques Roma, Inca.

Ajuntament de Mancor.

DOS ANYS DE GESTIÓ MUNICIPAL . Memòria de les activitats de l'Ajuntament de juny de 1991 a juny 1993. 30 pàgines. Tamany 29,5 x 21 cm. No consta impressor.

Ajuntament de Mancor

II TROBADA DE MANCORINS. 18 JUNY DE 1994. Fullet sense foliar ni peu d'impremta. Tamany 30 x 21 cm.

Ajuntament de Mancor

SETZE ANYS DE GESTIÓ MUNICIPAL. 1979-1995. Tamany 21 x 15 cm. 82 pàgines sense peu d'impremta.

Anònim

CORRIMIENTOS DE TIERRA DE BINIARROI. Fotocòpia del manuscrit original i transcripció mecanografiada en poder dels hereus de Jaume Lladó i Ferragut sobre els corriments de terres de Biniarroi de 1721 i 1814.

Calafell Rosselló, Maria Margalida.

VOLS CONÈIXER MANCOR DE LA VALL? De 76 pàgines, tamany 29,5 x 21 cm. Enquadernat amb molla elicoidal. DL PM 2929-2008, ISBN 978-84-691-8591-9. Imprès a Gràfiques Goya, Lloseta.

Carvallo, Santiago

DEVOTA NQVENA A JESÚS ÇRUCIFICAT QUE SE VENERA EN LA DEVOTÍSSIMA IMATGE DE LA IGLÉSIA PARROQUIAL DEL LLOCH DE MANCOR SUFRAGÀNEO DE LA VILA DE SELVA BAIX LA INVOCACIÓ DEL SANT CRISTO DEL AMPARO COMPOSTA PER D. S. C.

Segons Bover (1-158) les inicials corresponen a Don Santiago Carvallo. En aquell temps el Vicari in càpita de Mancor era D. Tomàs Carvallo. Fotocòpia de l'original guardat a la Biblioteca Bartomeu March. 32 pàgines, tamany 15 x 10 cm i un gravat. Imprès a la Imprenta y Llibreria de Esteva Trias, 1846

Coch, Llorenç.

CRONICÓ MANCORÍ. Fotocòpia de l'original manuscrit, i transcripció mecanografiada, dipositat a la biblioteca de can Vivot de Palma, que és una còpia de fra Miquel de Petra baix el títol "*Anotaciones mensuales del Rdo Lorenzo Coch del lugar de Mancor*" inserides dins el tom "Miscelànea històrica de Mallorca".

Conselleria de Cultura del Govern Balear.

13 FITXES DE JACIMENTS ARQUEOLÒGICS. Fitxes fotocopiades i enquadernades. Tamany 29,5 x 21 cm.

Diversos Autors

MISCEL·LÀNIA HOMENATGE AL DOCTOR JOAN JOSEP AMENGUAL I REUS. 106 pàgines. Tamany 24 x 17 cm. DL 981-1993. Impremta Gràfiques Roma, Inca.

Diversos autors

GUIA DELS POBLES DE MALLORCA. MANCOR DE LA VALL. 78 pàgines. Tamany 24 x 12 cm. Editat pels diaris ULTIMA HORA i BALEARES. DL 1561-2001. Imprès a Grafiques Garcia, Inca.

Diversos autors,

RELATS BREUS I DIBUIXOS. CEIP Montaura, 2001. 28 pàgines. Tamany 17 x 26 cm.

Diversos autors

LLIBRE DE CAROTES I MANEIOTS. Àlbum de dibuixos de nins de Mancor enquadernat per Àfrica Clar. Tamany 24,5 x 22,5 cm.

Fiol Mateu, Gabriel

MANCOR DEL VALLE, 50 AÑOS DE VIDA MUNICIPAL, 1925-1975. 96 pàgines i 6 gravats. Tamany 21,5 x 15 cm. DL PM-187-1975 ISBN 64-500-6690-5. Imprès a Colon Inca, SA.

Fiol Mateu, Gabriel

MANCOR DE LA VALL CARRERS I PLACES. Fullet de 36 pàgines, tamany 21 x 15 cm. DL PM 248-1981. Imprès a Colon Inca SA.

Fiol Mateu, Gabriel

MONOGRAFIA DE L'ESGLÉSIA DE SANT JOAN BAPTISTA DE MANCOR DE LA VALL. 122 pàgines i 16 gravats. Tamany 24 x 17 cm. Coedició Consell Insular de Mallorca i Ajuntament de Mancor de la Vall. DL 545-1988. Imprès a Impremta Roma, Inca.

Fiol Mateu, Gabriel

ORATORI DE SANTA LLÚCIA DE MANCOR DE LA VALL (NOTÍCIES HISTÒRIQUES). 170 pàgines més 17 gravats i 5 plànols. Tamany 23 x 14 cm. DL 1398-1994 ISBN 84-7535-281-2. Impremta Politècnica, Palma.

Fiol Mateu, Gabriel

NOCES D'OR DEL C.E. MONTAURA, 1945-1995. 80 pàgines. Tamany 15 x 21 cm. DL 1060-1995, ISBN 84-7535-309-6. Impremta Politècnica, Palma.

Fiol Mateu, Gabriel

MANCOR MASSANELLA BINIARROI BINIATZENT. NOTES HISTÒRIQUES 1230-1.600. 420 pàgines, tamany 24 x 17 cm. DL 1200-2000, IB5N 84-7535-489-0. Impremta Politècnica. PALMA.

Fiol Mateu, Gabriel

MANCOR MASSANELLA BINIARROI BINIATZENT. NOTES HISTÒRIQUES 1601-1800. 350 pàgines, tamany 24 x 17 cm. DL PM 1058-2002, ISBN 84-7535-524-2. Impremta Politècnica, Palma.

Fiol Mateu, Gabriel

MANCOR MASSANELLA BINIARROI BINIATZENT. NOTES HISTÒRIQUES 1801-2000. 432 pàgines, tamany 24 x 17 cm. DL PM 1162-2005 ISBN 84-7535-572-2. Impremta Politècnica, Palma.

Fiol Mateu, Gabriel

ONOMÀSTICA DE MANCOR DE LA VALL. Original inèdit enquadernat. Conté les parts de Llinatges dels mancorins, Toponímia documentada i Vies públiques urbanes. 162 pàgines i 2 plànols. Tamany Din A-4.

Gost, Laura

BINIARROI. Paisatge, història i emoció. Llibre de 64 pàgines en versions en català, castellà i anglès. Tamany 23 x 24 cm. Imprès a Grupprint.

Gual Mora, Jaume

L'OFICI DE CARBONERS. Fullet de 14 pàgines editat per l'Associació d'Amics de la Tercera Edat de Mancor de la Vall. Tamany 22 x 15 cm. No consta impressor.

Gual Mora, Jaume

L'OFICI DE CARBONER. Número especial de la revista MONTAURA, maig 2000. 36 pàgines. Editat amb el suport de SA NOSTRA. Imprès a Gràfiques Goya, Lloseta.

Gual Mora, Jaume

GENT DE CA NOSTRA. MANCOR DE LA VALL. HOMES I DONES QUE HAN FET POBLE. 498 pàgines, tamany 21 x 14, 5 cm. DL PM 922-2010, ISBN 978-84-150-8109-8. Edició Documenta Balear, Col·lecció Menjavent. Imprès a Gràfiques Mallorca, Inca.

Juan Rubí, Vicenç

EL P. FRANCESC REYNÉS SOLIVELLAS. Fullet de 26 pàgines, tamany 24 x 17 cm. Editat per l'Ajuntament de Mancor de la Vall. DL PM 510-998. Impremta Goya. Lloseta.

Mateu Amengual, Bernardino

HISTORIA DEL PUEBLO DE MANCOR. Pàgines centrals enquadernades aparegudes en el diari El Católico Balear de Palma entre els dies 14 de març i 13 d'abril de 1893. 92 pàgines, tamany 24,5 x 17 cm. Imprès a Tipografia Catòlica Balear, 1893.

Mateu Amengual, Bernardino

HISTORIA DEL PUEBLO DE MANCOR por D. Bernadino Mateu, Pro. Edición segunda, corregida y aumentada por el mismo autor. 104 pàgines, tamany 23 x 16 cm. Imprès a Establecimiento Tipográfico La Esperanza, 1914.

Mateu Amengual, Bernardino.

HISTORIA DEL PUEBLO DE MANCOR. Es tracta de l'obra anterior fotocopiada i enquadernada.

Mateu Amengual, Bernardino i Femenia Payeras, Juan

SANTA LUCÍA DE MANCOR. Fotocòpies enquadernades de dos manuscrits de l'Arxiu Parroquial de Mancor. El primer titulat "Anotaciones referentes al Santuario de Sta. Lucía existente en las inmediaciones de Mancor". Escrit per Mn. Bernardí Mateu, fins a la pàgina 41 i d'aquí al final escrit per Mn. Joan Femenia. El segon titulat "Libro de la parroquia de Mancor. Noticias referentes al Santuario de Santa Lucía", de 58 folis escrits íntegrament per Mn. Joan Femenia. Tamany Din A 4.

Saura, Juan (il·lustracions) Fiol Mateu, Gabriel (text)

AUCA DE MANCOR DE LA VALL. 28 pàgines sense foliar, tamany 25 X 25 cm. Impremta Goya, Lloseta.

Valero, Gaspar i altres.

CATÀLEG DEL PATRIMONI CULTURAL DEL MUNICIPI DE MANCOR DE LA VALL. 287 pàgines fotocopiades i enquadernades, tamany Din A 4.

Vitaller Felipe, Manuel

CRÒNIQUES PERIODÍSTIQUES. Carpeta de retalls de premsa escrites per l'autor a diversos diaris de Palma.

SECCIÓ B.- LLIBRES I FULLETS D'AUTORS O COAUTORS MANCORINS QUE NO TENEN RELACIÓ ESPECÍFICA AMB MANCOR.

Amengual i Reus, Joan Josep

SEMMANARI CONSTITUCIONAL POLITICH Y MERCANTIL DE MALLORCA. Fotocòpies enquadernades de l'única col·lecció que es coneix d'aquesta publicació dipositada a la Biblioteca Municipal de Palma. Comprèn des del núm. 1 de dia 2 de desembre de 1820 al núm. 32 de dia 14 de juliol de 1821. Tamany 20,5 x 16 cm. Imprès l'original a la Impremta Felip Guasp, 1920.

Amengual i Reus, Joan Josep

GRAMÁTICA DE LA LENGUA MALLORQUINA. Primera edició de l'any 1835. 284 pàgines, tamany 16,5 x 10 cm. Imprès a Palma Impremta Real, regentada por D. Juan Guasp y Pasqual

Amengual i Reus, Joan Josep

NUEVO DICCIONARIO MALLORQUÍN CASTELLANO LATÍN. Tom I de 1858 de 748 pàgines i Tom II de 1878 de 592 pàgines. Edició original enquadernat en un sol tom. Tamany 31 x 20,5 cm. Imprès a Imprenta y Librería de Juan Colomar.

Amengual i Reus, Joan Josep

NUEVO DICCIONARIO MALLORQUÍN CASTELLANO LATÍN. Edició facsímil de l'obra anterior en dos volums. Biblioteca Aldo Municio. Any 1998. Enquadernat en tela.

Amengual i Reus, Joan Josep

NUEVO DICCIONARIO MALLORQUÍN CASTELLANO LATÍN. Edició facsímil igual a l'anterior enquadernat en pell i en dos volums.

Amengual i Reus, Joan Josep

APUNTES SOBRE EL ORIGEN E HISTORIA DE LA VILLA DE BINISALEM. Edició facsímil de l'obra original de 1865 amb un estudi preliminar de Valentí Valenciano i Pere Fullana. Col·lecció Robinària. 79 pàgines, tamany 23 x 15 cm. DL 2004-2004.

Fiol, Gabriel i Maicas, Lluís

APROXIMACIÓ A LA BIBLIOGRAFIA D'INCA. Editat per l'Obra Cultural Balear d'Inca. 74 pàgines, tamany 20,5 x 14,5 cm. DL PM 161-1980. Impremta Gràfiques Colon, Inca.

(Continuarà)

FEIM TRIBU

A Feim Tribu començam la temporada amb una novetat que esperam sigui de gran utilitat per a totes les famílies del poble: EL LOCAL FAMILIAR. Estarà ubicat a l'edifici del "Teleclub" i serà un espai gratuït i obert a tothom. La idea és "fer tribu": compartir experiències, moments de joc i sobretot tenir un lloc on trobar-se quan plou o quan no sabem què fer amb els nins i tenim ganes d'ajuntar-nos amb altres famílies. Estarà gestionat per un grup de washap i la clau estarà sempre disponible pels usuaris. Tindreu notícies i informació més detallada del seu funcionament ben aviat.

D'altra banda, a partir del 18 d'octubre, iniciam nova temporada de l'ESPAI DE JOC, a càrrec d'Èlia Cortés, psicòloga especialista en criança respectuosa. Es farà, com l'edició passada, a les instal·lacions de l'Escoleta Municipal de Mancor cada dimecres a partir de les 17,15 i va dirigit a infants fins als quatre anys. És un espai per aprendre dinàmiques de criança respectuosa de forma vivencial, compartir dubtes i experiències i gaudir de la interacció amb altres nens, mares i pares, a través de les propostes i assessorament professional de n'Èlia.

A l'octubre també oferirem un taller de BIODANÇA en família, a càrrec d'Antonio Juanas. Una activitat lúdica i terapèutica per connectar des del cos i el moviment.

Esperam que us engresquin les nostres propostes!

Estam obertes a qualsevol idea o suggeriment, per això us recordam que us podeu posar en contacte amb nosaltres a través del nostre mail feimtribu@gmail.com o a la nostra pàgina Feim Tribu a Facebook.

HA MORT D. JAUME BONET BONET

El passat dia 25 de juny, a l'Hospital Universitari de l'Henares, de Coslada (Madrid) va morir el capellà D. Jaume Bonet Bonet, als 91 anys.

Va néixer a l'Alqueria Blanca, Mallorca, el 21 de maig 1926, i va rebre l'ordenació sacerdotal al Congrés Eucarístic de Barcelona, el 31 de maig de 1952.

Aquest mateix any va passar a exercir el seu ministeri, com a rector, al nostre poble. En el mes d'agost de 1960 s'acomiadà del poble per dedicar-se a la predicació d'exercicis espirituals i convivències. Va fundar la Fraternitat Missionera Verbum Dei, el 17 de

gener de 1963, a Santa Llúcia, que rebé l'aprovació pontifícia l'any 2000. La Fraternitat està integrada per missioners sacerdots, missioneres consagrades i matrimonis missioners. Avui el Verbum Dei està, a més de Mallorca i Espanya, a molts d'indrets del mon.

UNA HISTÒRIA DE VIDA

Noces d'or de Víctor Mateos Esteban i Esperanza Albarrán Mesas

El passat dia 21 de maig en Víctor i n'Esperança varen celebrar en el lloc on es casaren, l'església parroquial de Mancor, envoltats dels seus fills, nets i demás familiars, les seves noces d'or.

En Víctor va néixer a Navalmoral de la Mata, província de Càceres i va venir a Mallorca, concretament a Biniamar, quan ho feren els seus pares per motiu de feina. Ell tenia un any.

La seva mare, que nomia Gregoria, va quedar viuda i una germana seva va quedar a Navalmoral amb uns familiars. A Biniamar la seva mare es va casar amb el mancorí Bernat Martorell de "can Bernadet", i vengueren a viure a Mancor. D'aquest matrimoni tingueren 3 nins i dues nines.

De molt jove va començar a fer feina pel camp i també de picapedrer.

Va conèixer n'Esperança, la meva dona a un sopar a casa d'una tia seva a Gènova. Festejaren un any i es casaren. Ella és de Talayuela, província de Càceres.

Ens vàrem casar a Mancor, en presència de Mn. Bartomeu Mateu el capellà de "can Gori" d'Inca.

De casats varen viure a Mancor i tengueren dos fills, un nin i una nina. Però l'any 1976, per motius de feina, es traslladaren a viure en es Pont d'Inca. Allà varen

tenir un altre nin i una nina. Avui la família ha augmentat, tenen vuit nets.

Amb motiu de complir les noces d'argent, volgueren celebrar-les a Mancor, i demanaren a Mn. Bartomeu Mateu, el capellà que va celebrar les noces, que aleshores estava a Muro, que assistís a la festa i celebràs la missa. Ell va acceptar de molt bon grat.

Quan arribaren als cinquanta anys de noces, ho volgueren celebrar a Mancor. No pogueren convidar a Mn. Bartomeu Mateu perquè ja fa anys que va morir. Demanaren que celebràs Mn. Antoni Vadell, Rector de la Unitat Pastoral de la Mare de Déu.

Des de la Revista Montaura, només ens queda felicitar-vos i desitjar-vos que pugueu gaudir dels anys que vos queden de vida dels vostres fills i nets.

Gabriel Pocoví Pou

ELS NASCUTS L'ANY 1943 POSAREN PEU DAVALL TAULA

El dissabte, dia 30 de setembre, es reuniren, com acostumen cada any, al celler Canyamel d'Inca les persones que varen néixer l'any 1943. Faltaren a la cita, algunes persones. Els de la fotografia són els següents: drets d'esquerra a dreta, en Miquel Ochogavia "Ocho", en Biel Martorell "Francinaina", en Jaume Gual "Jaumito", en Toni Planes "Moreneta". Asse-

guts, també d'esquerra a dreta, n'Amador Ramis "Massanella", en Joan Martorell "Moià" i en Toni Asensio "Asensio". No hi pogueren assistir en Joan Alba "Taiades", ni na Margalida Mora "Taparera".

LA QUINTADA DE 1957 COMPLEIX 60 ANYS

El passat dia 1 de juliol, es reuniren per celebrar plegat perquè enguany compleixen els seixanta anys. Fou al casal de cultura i estaven tan alegres que no hi va haver manera de fer una foto que tothom miras a la càmera a la vegada. Una festa preparada en temps i amb molta il·lusió.

Són d'esquerra a dreta: Nofre Alba "Xantis",

Jaume Morey "Auxella", Biel Llobera "Inquero", Joan Martorell "kurt", Jordi Colom "Ropit", Francisca Gual "Roterà", Macià Janer "Perdiu", Pola Coll "Sinever", Ramon Arrom "Ramon", Francisca Moranta "Juanito", Toni Arrom "Santa Llúcia", Antònia Morro "Mariera" i Margarita Negre "Massip".

Molts d'anys i que per molts d'anys pugueu fer festa!

ARRELS

El divendres 06 d'octubre, al Casal de Cultura, es va celebrar l' **Assemblea General d'Arrels**.

La convocatòria fou tot un èxit d'assistència, ja que es varen reunir 40 socis i uns 15 membres de colles integrants d'Arrels, que encara que no tenien dret a vot, la seva aportació fou molt interessant. Els membres de la Junta donaren bona conta de la XIV Fira de l'Esclata-sang i de la Muntanya, des de el caire econòmic, explicant detalladament totes i cada una de les partides d'ingressos i despeses, que malgrat l'aportació de l'ajuntament no fou suficient, gràcies a l'esforç de tots els col·laboradors, el **resultat final fou positiu**.

Seguidament es va explicar la situació econòmica actual i s'aprovaren les noves quotes a pagar pels associats.

La part que tots esperaven era **la propera XV Fira**, que es celebra el darrer cap de setmana de novembre. Els membres de la Junta explicaren les dues condicions per les que la Fira pot anar endavant: la voluntat dels associats i la dotació econòmica per part de l'Ajuntament.

L'Ajuntament ha aprovat una subvenció igual a l'any 2.016 i, a més, s'ha compromès a aportar uns diners extres. Com era d'esperar, tots els assistents volgueren fer Fira i per aquest motiu, la Junta va demanar, de manera reiterada, **la col·laboració de al menys 20 socis d'Arrels**.

Una vegada acabats els parlaments i després de un més que interessant i profitós torn de preguntes,

Agraïment al poble de Mancor

Hem rebut aquest escrit de Patricio Chicaiza Huaca, natural d'Ecuador. De la seva estada a Mancor en té un bon record. És un escrit d'agraïment. El publicam així com ens ha arribat.

Un Saludo al pueblo de Mancor de la Vall

Quiero agradecer a vuestro país, prov. Illes Balears.

Un 26 de marzo de 2002 llegué a este pueblo que me dió acogida y hospitalidad. Quiero expresarme a través de esta revista de información con ese grado de respeto, a las distintas familias que me dieron la oportunidad de trabajar como son: Isabel Estrany Vicens, Jaume Estrany y Toni Jaume Vicens. La amistad que me brindaron quedó plasmada en cada uno de vosotros de los que me conocieron. Al pasar por esa vida de caminos con la adversidad entre el bien y el mal, vienen a mi memoria estos años. Tener ese espíritu de aventurero con alma de valor y coraje de un forastero; digo esto porque la historia se escribe con hechos. Agradecer al Caballero, exalcalde, Bernardino Coll Martorell ese privilegio de trabajar en el Ayuntamiento. Cuando uno es inmigrante tiene que aprender a vivir, convivir las costumbres y tradiciones, intercambiando sus ideas o pensamientos.

Al llegar a este bello rincón de Mancor de la Vall, me imaginé que estaba en casa, gracias a la Sra. Paula Ferrer que me permitió estar en su casa. En aquellos tiempos en el pueblo no llegaba a 1000 habitantes. Veo que ha crecido, todo ha cambiado.

Sin más decirles gracias por su tolerancia con estas palabras. Si alguna vez piensan hacer una aventura a Ecuador no duden que tienen este amigo.

Al Sr. Guillem Villalonga Ramonell, alcalde, le deseo todos los éxitos como autoridad, dejándole un pensamiento que mantenga la sonrisa, será su carta de presentación, su equipo, su espíritu de amor y paz, y la filosofía será su trabajo encomendado que le dió este pueblo, quienes lo aprecian, despojándonos del egoísmo, hacia un cambio y progreso.

Att. Patricio Chicaiza Huaca,

IMATGES D'AHIR

Un Ford de 7 places, matrícula PM 1784, any 1925

L'empresa Fontanet de "cas Miet", des de sempre, ha tengut l'exclusiva del transport regular de viatgers de la línia Mancor - Inca. També s'ha dedicat a altres serveis de transport a petició de grups bé de mancorins, bé d'altres indrets.

A la fotografia podeu veure el primer, diguem-li autobuset, un Ford de 7 places, amb matrícula PM 1784, que va començar el servei regular de viatgers, Mancor - Inca. La data de l'inici del servici coincidí amb l'arribada de la independència municipal de Mancor de Selva, que fou el dia dos d'abril de 1925.

L'empresa Fontanet, d'ençà d'aquells inicis, ha estat en mans de tres generacions, fins a la jubilació, l'any 2015, de Jaume Fontanet "Miet". Al llarg de tots aquests anys, l'empresa ha tengut molts i diferents tipus de models de cotxes i autobusos. Així l'any 1930 un altre Ford; el 1936 un autobús de gasogen, que funcionava amb clovelles d'ametlla; un Dodge, més petit, que servia de taxi; a més d'altres.

La foto va ser feta a la plaça de Baix. Podeu veure drets, a l'esquerra, en Miquel "Gallina", es cego i a la dreta, l'amo en Joan Fontanet "Miet". La persona, acotada de davant, no l'hem pogut identificar. I en el fons, al costat de la dreta, podeu veure sa bodega, que hi va haver durant molts anys, i que alguns recordareu, de "ca Na Bielina".

Fotografia: Propietat de la família de "cas Miet"

Comentaris: Gabriel Pocoví Pou "Pastora"

IMATGES D'AHIR

CAMPIONS, ALLÀ PELS ANYS 1948-50

Aquesta fotografia, feta en el pati del local de l'Acció Catòlica —avui Biblioteca i altres dependències—, és difícil de datar perquè no ens consta l'any en què fou feta. En aquell temps, l'Acció Catòlica era un lloc del poble on es feien activitats infantils i juvenils.

A Mancor, en els anys de la postguerra, gràcies a l'empenta de Mn. Miquel Bonafè "*Barraqueta*", es feien diferents activitats, entre d'altres, teatre a l'aire lliure, per exemple "*Els Reis*"; excursions i esports. Per altra part es feia una publicació en castellà, "*Nuestro Pueblo*".

La mort prematura de Mn. Miquel Bonafè, va deixar orfe a la joventut mancorina. L'any 1952 va arribar a Mancor Mn. Jaume Bonet, i l'any 1955, a la reforma al local parroquial, hi construï una sala on un grup d'aficionats locals al teatre, dirigits pel Sr. Gabriel Fiol Buills, feren diverses representacions i l'empresari, Bartomeu Quetglas, "*Pruna*", tenia llogat el local per a projeccions cinematogràfiques.

L'any 1968, essent rector Mn. Antoni Bennàssar, aprofitant les facilitats que donava el Ministeri d'Informació i Turisme, es fundà un Teleclub, que va funcionar pràcticament fins a l'any 1987.

Els integrants d'aquesta foto, que podríem situar entre el 1950-55, són, d'esquerra a dreta, Antoni Martorell "*Puput*", Pep Cañellas "*Bunyolí*", Joan Suau "*Bernadet*", Jano Martí "*Turixant*", Gabriel Bonafè, "*Barraqueta*", Joan Reynés "*Gallineta*".

Foto i comentaris: Gabriel Pocoví Pou "*Pastora*"

PER RECORDAR

El poble de Mancor, fins a les acaballes de l'any 1979, no disposava de serveis (guarderia, biblioteca, piscina i altres). Les escoles estaven ubicades a pisos molt deteriorats. El camp de futbol, propietat de la Parròquia, estava tancat per ordre federativa.

L'any 1982 es va inaugurar la Piscina Municipal. L'estiu de l'any 1983 es va fer el primer curs de natació per a nins i nines amb una gran participació.

L'any següent, el 1984, a més de fer el curs per a nins i nines, es va decidir fer-ne per a adults. La monitora fou na Isabel Negre. Avui encara continuen aquests cursos. Des d'aquí volem felicitar als responsables continuadors.

Fotos i comentaris: Gabriel Pocoví Pou "Pastora"